Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

GIÁM ĐỐC NGƯỜI BẢN XỨ THỨ 2643 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ SÁU 8 SEPTEMBRE 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

GIÁ MUA BÁO

	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	2$00	4$60	2$60	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc.	14.00	7.00	3.50	
Các làng và các công-sở.	10.00	5.00	2.50	

Bản mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

DEPOT LEGAL INDOCHINE 5318

PUBLICITÉ

Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix mogens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m.
Petites annonces classées. . . . 0$20 la ligne

Công-ích với tư-lợi

(Tiếp theo)

Như đã giải ở trên, công ích tuy có khi khiến người ta phải hi-sinh tư-lợi, mà làm được công-ích thì tư-lợi tức cũng ở trong, còn nếu giả công ích để mưu sự lợi riêng thì chẳng thà cứ minh-minh bạch-bạch kinh-doanh tư-lợi của mình mà có khi lại giúp được vào phần công ích. Người ta không việc gì phải kiêng nói tư-lợi. Cái thân mình ở trong xã-hội có thể chia hẳn ra làm hai phần: một phần là của riêng mình, một phần là của chung xã-hội. Cái phần của riêng mình thì thân ai người nấy lo, ai cũng được ăn cho vừa no, mặc cho vừa ấm, ở cho vừa hợp vệ-sinh, không có lợi riêng thì lấy đâu mà tự mưu sinh hoạt; cho nên người nào nghiệp ấy, hoặc lao tâm, hoặc lao lực, ai cũng phải chuyên chủ về một kế sinh nhai. Cái phần của chung xã-hội thì để hiến cho xã-hội dùng; trong xã-hội là một cái trường-sở dịch sự thông công, cái lợi chung trong xã hội ai cũng phải lo làm, cái hại chung trong xã-hội ai cũng phải lo bỏ, mình không ghé một phần trách-nhiệm vào đó thì suy-tỵ cho ai. Tục-ngữ ta có câu một cây làm chẳng nên non, ba cây chụm lại nên hòn núi cao, chuyện ngũ-ngôn tây cũng có nói: Đũa bẻ cả nắm thì khó mà bẻ từng chiếc thì dễ như chơi; nếu không nghĩ gì đến sự lợi sự hại chung mà chỉ bẻ ết khư-khư giữ cái thói « đèn nhà ai nhà nấy rạng », thì chẳng nói gì đến văn-hóa trong xã-hội không mong được tăng tiến, hạnh-phúc trong xã-hội không được hoàn-toàn, mà cái cái giống đầu trò cũng vuông ta là một giống yếu-hèn ở trên trời đất này, bay chẳng bằng chim, chạy chẳng bằng thú, thân cô thế độc, làm sao bảo-tồn được chủng-tộc cho khỏi tiêu-vong. Người ta có tư-lợi mà lại cần phải có công-ích là vì lẽ thế.

Song, so sánh trong hai đường ấy, thì công-ích phải coi trọng hơn tư-lợi nhiều. Tư-lợi mất mà công-ích còn, thì mình cũng còn được hưởng một phần lợi về cái công-ích ấy; dù bây giờ còn phải vun cây mà ngày sau đã được ăn quả; dù đời mình còn phải xây tường đắp móng, mà con cháu sẽ được đỡ giỏ che mưa. Nếu công ích đã không còn thì tư lợi của mình cũng không bấu bíu vào đâu mà giữ vững được; trong một cái tổ đã tan, chắc không cái trứng nào khỏi vỡ, trong một cái ao đã cạn, chắc không còn con cá nào khỏi khô.

Ấy chỉ vì công-ích trọng hơn tư-lợi như thế, cho nên xưa nay những đấng anh-hùng hào-kiệt, chí-sĩ nhân-nhậu, thường đem cái thân của chung xã-hội kia, cố công cùng sức đến hết đời về những việc có ích cho người, có lợi cho nước, mà lúc gặp cơn biến-cố, công-ích với tư-lợi phải ra đương trường quyết đấu, thì đành cất bỏ cái phần tư-lợi cho đến cả cái thân của riêng mình đó cũng khóc tiếc để báo-hiếu cho xã-hội nhân-quần.

Gớm cho những kẻ giả công tế-tư, đã không có chút nhiệt-thành đối với việc công-ích thì thôi, ai cấm mình không được tư-lợi tư-tư, tư-lợi tư-mà khéo ra cũng có thể giúp được một vài phần công-ích, chẳng thế nữa thì đành cứ ủ-ủ mịt-mịt, ngoài ăn no vác nặng đừng có tư-tưởng gì khác, ngoài bổng con bổ cái đừng có cử-động gì khác, cương thường lun cho ai mà cũng không làm hại cho ai, còn không đến khi biển đồng-bào, phương công-ích, đây lại mượn ích chung để mưu việc lợi riêng, thành ra cái việc công-ích ấy vốn là cái gánh nặng chung mình cũng có một phần, mình đã bỏ cho người ta thiên-thụ mà lại còn đang tâm đẩy đẳng sau xô đẳng trước cho người ta gánh phải rã vai, làm đình trệ cái cơ tiến-hóa của quốc-dân, ngăn-trở cái lòng công cộng của kẻ khác; khoảng phố công-ích đã là đáng tội xã-hội mà phương-hại công-ích nữa, thì đắc tội với xã-hội thật lại càng to.

Cái cái tiếng « công-ích », mấy năm nay ở trong xã-hội ta cũng đã thấy thỉnh-hành, không đi đâu là không nghe nói đến chuyện công-ích, nhưng nếu muốn cho những việc công-ích trong xã-hội thật gây dựng được nên, duy-trì được vững thì ai là người đứng ra làm việc công-ích, phải đứng có lẫn chút bụng lợi riêng gì và hết thảy mọi người, dù ai nấy cứ việc lo tư-lợi của mình, nhưng cũng phải có một phần công của tán-thành vào công-ích vậy.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 6 Septembre 1926

Việc nước Pháp

Thời tiết

Ở các miền Bézers bị mấy trận gió mưa dữ dội. Một cái nhà ở Bedarieux bị đổ. Ba người chết. Tổn hại rất nhiều.

Việc giao-tế với nước Xiêm

Quan tổng-thống có gửi cho Xiêm-hoàng một bức điện-tín cảm ơn, việc nước Xiêm nghênh-tiếp quan Toàn-quyền Alexandre Varenne một cách trọng thể và rất sang. Sau ông có nói: Tôi thực lấy làm vui lòng rằng việc điều-đình giao-ước đã thành-công, khiến cho hai nước càng nhận kết chặt mối thân-ái dang buộc hai nước từ xưa đến nay.

Cái chánh sách kiệm-ước

Các tòa án hòa giải sẽ họp lại ba tòa giao về quyền một quan thẩm-phán.

Đất và nhà cửa binh-giá không đáng đến số đem bán. Nay mai sẽ có bánh giảm số hội đồng hàng quận.

Đảng xã-hội với quan Herriot

Trong một cuộc hội-nghị ở Lyon, đảng liên-hiệp của đảng xã-hội ở Rhône, quyết nghị yêu-cầu các ông hội-viên thành-phố, có chân trong đảng ấy không được tán thành cho M. Herriot là xã trưởng ở Lyon nữa.

Việc ở Thổ-nhĩ-kỳ

Việc tàu Lotus

Chánh-phủ Thổ-nhĩ-kỳ có bàn đem việc phân-tranh về tàu Lotus đệ lên tòa thẩm phán quốc-tế xử đoán. Nghe đâu nước Pháp cũng ưng.

Việc nước Anh

Việc thợ mỏ đình công

Hội liên-hiệp quốc-tế thợ mỏ sẽ họp ở Londres ngày 9 Septembre để xem xét công việc.

M. Cook, thư-ký hội-đồng tri-sự của thợ mỏ có viết cho M. Churchill một bức thư. Xem bức thư ấy, thì chánh-phủ và thợ mỏ lại có sơ điều-đình với nhau được.

Sự giao-tế với nước Nga

Quan thượng-thư tư-pháp Anh có tuyên-bố rằng nếu có chứng rằng chánh-phủ Xô-viết can thiệp vào việc các hội 1 ân hiệp lao-động nước Anh để tìm đường sẽ đổ tuyệt giao với nước Anh sẽ cấm người cộng sản nước Nga không được vào địa-hạt nước Anh.

Việc nước Đức

Việc thương mại

Trong bản tờ-trình của các phòng thương-mại nói rằng nghề kim-khí nước Đức đình-trệ. Nghề nấu kim-khí ở Haute Silésie giảm đi 6/15.

Người Đức mua nhiều lông cừu ở miền đông-bắc nước Pháp.

Cái chương-trình Dawes

Quan Thượng-thư tài-chánh nước Đức diễn thuyết tại cuộc hội nghị liên-hiệp kỹ nghệ nước Đức có tỏ ý mong rằng nay mai cái chương-trình Dawes sẽ bãi đi.

Việc ở Maroc

Việc chánh-trị

Hội-đồng riêng đặt ra ở Rabat, tại phủ Toàn-quyền để xét việc phân phát 18) lô đất dùng về việc giảng bình, nhận được đơn của 1 500 người xin đất. Vì vậy phủ Toàn-quyền định chia lô các nơi khác để phân phát cho mọi người.

Việc tuần tiễu

Quân Pháp chiếm đóng các nơi ở miền trung bộ Atlas. Hiện nay đã giữ được các đường giao-thông từ miền nam miền đông xứ Maroc, đến miền Khenifra ở phía Tây.

Việc nước Tây-ban-nha

Việc chánh-trị

M. Primo de Rivera mong rằng trong cuộc đầu phiếu ngày 10 septembre này, ông sẽ được ủy quyền quản-trị một hạn ba năm nữa. Đến tháng octobre sẽ triệu tập nghị-viện.

Đối với hội Vạn-quốc

Quan thủ-tướng có đáp lại hội Vạn-quốc rằng cứ như tình thế ngày nay, thì nước Tây-ban-nha chỉ không can dự vào hội Vạn-quốc là hơn cả.

Việc nước Hoa-kỳ

Cuộc bay New York-Paris

Cuộc bay New-York-Paris vì có việc tối thời lại phải hoãn. Những nhà cấp tiền về cuộc bay ấy yêu cầu rằng hiện Sikorski, là hiện đã đồng tàu bay không được dùng các phi hành-gia Fonck và Berry, vì dùng các phi-hành-gia ấy những nhà ấy chọn.

Việc thanh giảm quân bị

Một người tin tưởng của quan tổng-thống Coolidge có nói rằng việc không điều đình xong việc thanh giảm quân-bị, thì Hoa-kỳ sẽ mở mang ngay phi binh cho được mạnh nhất thế giới.

Việc nước Nhật

Việc buôn bán

Trong tháng Août, số xuất cảng của Nhật được 177.541.000 viên, kém năm 1925 một số 50 642 000 viên. Số nhập-cảng là 158 914.000 viên, kém năm 1925 là 32 385 000 viên.

Số buôn bán giảm là do : 1. số tơ lụa xuất-cảng giảm rất nhiều ; 2 số vật dụng chế tạo đem sang Trung-hoa giảm ; 3 số gạo và bông nhập-cảng cũng giảm.

Việc hàng hải

Công-ty hàng-hải *Osaka Shosen Kaisha* đương kế cửa việc đặt một đường hàng-hải Saigon, Bangkok để dự việc sụa đổi bản giao-ước Pháp-Nhật, vì sửa đổi lại giao ước ấy, thì sẽ sửa đổi cả ngạch quan thuế.

Tại hội Vạn-quốc

Việc hội-đồng quản trị

Sáng hôm nay hội đồng quản trị ưng-chuẩn một khoản của tờ trước lshi (Nhật-bản) đặt một chân hội viên vĩnh-viễn cho nước Đức, và ba chân hội-viên hữu-hạn.

Trước khi họp ky hội đồng công, [illegible] đã có [illegible] có nói các chân hội-viên được tái-cử, là vì nước Tây-ban-nha mà đặt ra. Nay Tây-ban-nha không nhận, thì thành ra chỉ có nước Ba-lan được hưởng việc sửa đổi ấy, như vậy cứ như ý ông thì không nên sửa đổi làm gì nữa. Về việc ấy có xảy ra việc phân tranh kịch liệt.

Chẳn là đến khi họp đại hội đồng, việc ấy còn sinh ra lắm sự khó khăn.

(*Indopacifi*)

Việc Trung-hoa

Tin ngày 31 Août 1926

Cuộc hội nghị của hai phái Phụng Trực

Các yếu nhân hai phái Phụng-Trực có mở cuộc hội nghị về việc chia nhau đem đương việc quân. Quyết nghị từ Hoàng-hà trở lên phía bắc về quyền Trương-tác-Lâm từ sông Hoàng-hà trở xuống miền Nam, về quyền Ngô-bội-Phu.

Karakhan về nước

Công-sứ Nga là Karakhan bị chính phủ Bắc-kinh ưu tuyệt nên đã tuyên ngôn nội-nhật sẽ theo đường bộ về nước. Bộ ngoại giao Bắc-kinh lại bảo cho Karakhan hạn trong ba ngày phải báo rõ cho biết là định đi đường nào về Nga, để cấp giấy thông hành, ý là muốn ngăn trở không cho xuống Quảng-đông.

Phùng-ngọc-Tường đến Thượng-hải

Có tin Phùng-ngọc-Tường cùng với mấy vị yếu nhân trong dân đảng đến Thượng-hải, nhưng tổng tinh rất bí mật, không ai biết Phùng ở chỗ nào.

Cái cớ quân Ngô-bội-Phu bị thua

Quân Ngô-bội-Phu ở Hồ-bắc từ hồi tháng thứ tư Nhạc-châu lại thua luôn mấy trận, nghe đâu vì các quân đội không chịu quyền chỉ huy của Triện-hằng-Dịch và Lý-tế-Thần, nên bị thua. (*Dịch báo Tân*)

Ngày 6 Septembre 1926

Người Anh với Quảng-châu

Sáng ngày hôm thứ bảy, hai chiếc phóng thuyền Anh đến đỗ ở Quảng-châu, gần các sản của công-ty *Hongkong, Canton And. Macao Lisamboat Company*. Linh thủy lên bộ đuổi hết người Trung-hoa ở trên cầu, vì cầu ấy thuộc về quyền sở hữu của người Anh. Các quan hải quân quyết chí giữ cho hành-khách, và hàng-hóa đi Hương-cảng khỏi bị quấy nhiễu. Ngày hôm thứ bảy linh thủy đã bắt năm bạn quân giáo sản bạn đình công, ngày hôm chủ nhật bắt được hai bọn. Các hội sản Quốc dân-đảng kịp đặt cuộc hội nghị, và quyết nghị biểu tình phản kháng việc linh thủy Anh lên bộ ở Quảng-châu.

Quân Quảng-châu lại thất bại

Quân Quảng-châu bị thua ra khỏi Vũ-xương, vì hiện đương tại-binh. Tinh thế Ngô-bội-Phu lại khả hơn. Ở Bắc-kinh đã thiết quân luật.

(*Indopacifi*)

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nhờ ngài làm ơn chỉ bảo cho tôi việc sau này :

Tôi kết duyên với một người làm tại sở.... ở Vinh đã 15 năm nay làm vợ cả. Hai người chúng tôi đều quán ở Hà-tỵ cả. Năm ngoái chồng tôi cho phép tôi đi buôn ở ngoài Bắc, từ đấy đến nay khi tôi ở Haiphong, khi tôi ở Vinh với nhà tôi. Mấy tháng nay tôi không hiểu vì lẽ gì chồng tôi đánh đập tôi rất tàn nhẫn, lấy bắt [illegible] ra, mà [illegible] đi. Đến sau trai tôi làm 10 ngày thì chồng tôi phải về ở nhà bà con tại tỉnh.... ngoài Bắc thì tôi được tin rằng chồng tôi lại mới lấy vợ.

Như vậy tôi có thể xin li dị và xin tòa chia của và giao con cho tôi và bắt chồng tôi phải giả những tiền đi lấy của tôi không ? Những món nợ mà tôi vay trong khi chồng tôi cho phép đi buôn thì chồng tôi có phải giả không ? Nay tôi phải thưa tại tòa án Vinh hay tại tỉnh tôi đang ở, xin ngài làm ơn chỉ giáo cho.

LỜI ĐÁP. — Bàn ông có phép lấy vợ bé, vợ cả không thể ngăn cấm được, một cái lẽ ấy không đủ khiến cho người vợ cả có thể xin li dị được. Nương nếu lấy lẽ bị chồng đánh đập tàn nhẫn, bị chồng đuổi đi thì có thể xin li dị được, vì rằng vợ cả phải ở với chồng.

Xin li-dị thì người vợ không thể xin tòa chia của được, vì lẽ ấy trong luật ta không có, song tiền của mà người vợ đem về nhà chồng *trong lúc cưới* nghĩa là tiền hồi-môn thì có thể xin tòa án bắt chồng trả cho mình được, nhưng cố gì làm tang chứng đinh thực thì mới có thể được, chứ không thì khó lòng đòi được.

Muốn xin đem đứa con về nuôi cũng khó lắm, vì nay nó đã 10 tuổi rồi thì không cần mẹ trông nom lắm như là lên còn thơ ấu, bây giờ nó cần bố trông nom dạy bảo hơn là cần đến mẹ. Còn như tòa án có quyền thẩm-phán về việc xin li-dị này là tòa Nam án ở Vinh nghĩa là nơi người chồng mình đang ở.

Ph. L-L.

Tin Saigon

Sửa tiệc cho sụa chiến binh

Ngày hôm thứ bảy tại khách sạn Hôtel Continental các nhà sụa chiến binh có đặt tiệc hàng năm rất là thân ái. Quan Toàn-quyền Varenne, và quan Thống-đốc cũng có đến dự tiệc.

Sau tại nhà thị-xảnh có đặt cuộc nhảy đầm rất vui, quan Toàn-quyền cùng quí phu-nhân, quan Thống-đốc cùng quí phu nhân, và nhiều bậc thân hào Saigon có đến dự cuộc.

(*Indopacifi*

VIỆC HANOI

Khói-lửa

7 giờ 20 46
15 giờ 32 46

Giá thóc gạo !

Gạo hạng nhất, một tạ	11 0 12
nhì,	10 50
ba,	10 00
Thóc hạng nhất,	5 70
Ấp ngô	5 10

Giá bạc. — Kể từ ngày 7 Sept. 1926, giá bạc ở kho Nhà nước định là 1$ 28

Tỷ giá quốc tế.

Ngày 6 Septembre 1926

3 /. vĩnh-viễn 50 f. 60
5 /. 1915-1916 54 f. 35

Tin nước — Nước xuống chậm lắm.

Từ 6 giờ chiều qua đến 6 giờ sáng nay, mực nước sông Hồng-hà, ở Hanoi, nước xuống được có một phân tây.

* * *

Đường thuộc-địa số 1 từ Hanoi đi Bắc-ninh, ở km 25 + 500 ngập sâu 0m 65 và trong tỉnh Bắc-ninh ngập sâu 0 m 45.

Vậy từ Hanoi đến Bắc-ninh đường đi lại không được thông-đồng từ nay cho tới khi nào [illegible]

Đường đi Tam-đảo vẫn khó khăn [illegible] đường mặt đất [illegible] sâu tới 5, 60 phân tây, một chỗ nước sâu tới 72 phân.

Chỗ đất sau này rộng tới 200 m. thì đã cho phá đậu để chờ các xe cộ và khách vãng lại.

Hội-đồng cứu tế. — Hội-đồng cứu-tế đã họp lần thứ hai vào ngày thứ bảy 4 septembre 1926 hồi 17 giờ 30, có quan bác-sĩ Le Roy des Barres chủ-tọa.

Ông hội-trưởng trình Hội-đồng rằng vào 3 vùa rồi ông có đi Thái-bình xét ra ruộng đất ngập có đến hơn 70.000 *hectares* và số người cần phải trợ cứu ngayước đến 600.000 người.

Ông hội-trưởng trình rằng đã tải 50 tấn gạo đến Hưng-yên là 20 tấn cho tỉnh lị và 30 tấn cho Bần-yên-nhân ; đến tuần-lễ sau sẽ tải xuống Thái-bình 50 tấn. Hội-đồng cứu-tế riêng cho tỉnh Thái-bình có xin quĩ-sản cho những người khốn cùng thì hội-đồng đồng-thành định mua ngay với số tiền ấy rồi may được đến đâu sẽ gửi đến xuống. Việc này hội-đồng giao cho M. Thuận-Khoát có chân hội-đồng và M. Đào-hưng-Mai xét, nếu thế nào thì trình Hội-đồng biết cùng là giá tiền với và tiền may nữa.

Ông hội-trưởng trình Hội đồng rằng quan Công-sứ và hội đồng cứu tế riêng của tỉnh Bắc-ninh đều xin hoãn việc trợ-cứu cho tỉnh ấy lại vì nhân-dân tỉnh ấy hãy còn đủ thóc gạo ăn. Song hội-đồng sở ấy mấy ông hội-viên An-nam đến tận Gia-lâm mà xét tình-thế những người bị lụt thế nào, nếu cần trợ cứu ngay tại trận hội-đồng rõ.

Hội-đồng lại ủy ông hội-trưởng cho gọi đến giá mua 1.000 tấn gạo. Các ông hội-viên bản xứ hội-đồng về cách thức đi quyên thế nào và nhờ các rạp hát và các rạp chiếu bóng giúp cho việc tổ chức các cuộc vui để lấy tiền giúp người bị nạn. Những điều ấy, hội-đồng đồng-thanh ưng thuận cả, duy có cách thức quyên thì bọn bản xứ ký đi.

Ông hội-trưởng trình rằng M. Bourrin ở sở Kinh-tế có hứa sẽ tổ-chức giúp hai buổi hát để lấy tiền giúp người bị nạn, hội-đồng ưng-thuận và cảm ơn ông, sau này ông hội-trưởng sẽ điều đình với M. Bourrin về việc hát ấy.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Hội-đồng định rằng cứ mỗi buổi họp xong sẽ gửi cho các báo quán Tây Nam một bài tự sự vắn-tắt và các danh-sách những nhà quyên tiền cũng là những tin tức gì có ích cho việc cổ-động giúp các nhà bị lụt.

Theo ý kiến của ông hội-trưởng, hội-đồng định rằng sẽ điều-đình với quan Thương-chính tổng-trưởng để nhờ ngài nhượng cho hội-đồng 10 tấn muối là thứ tối cần cho những người bị lụt, nếu thiếu nữa thì sẽ hỏi sau.

Theo ý kiến M. Ellies, hội-đồng bàn rằng, nên viết thư cho các hội-đồng riêng các tỉnh, nhờ các quan Công-sứ chuyển giao hộ, nên kiểm-soát việc phát các khoản trợ-cấp một cách rất kỹ càng, mỗi khi các hội-đồng riêng các tỉnh trợ cấp xong rồi thì phải làm biên-bản gửi lên hội-đồng trung ương tại Hanoi.

Các vấn-đề đã bàn hết, không ai nói gì nữa thì hội-đồng giải tán hồi 19 giờ 10.

Tại Hội-đồng nhân-dân đại-biểu viện. — Đáng lẽ thì ngày hôm nay Hội đồng giải tán, nhưng vì cái số đơn thỉnh-cầu nhiều lắm cho nên có lẽ ngày mai mới giải tán được. Từ ngày hôm qua đến giờ nghị-viện chỉ đọc toàn những giấy thỉnh-cầu mà thôi. Trong những giấy thỉnh-cầu ấy có lắm cái, cả ý tưởng lẫn tiếng văn xem rất kỳ khôi, song cũng có nhiều đơn có ý nghĩa khiến cho Nhà-nước rất nên chú ý. Trong những đơn thỉnh cầu về hạng ấy thì ta xin kể mấy đơn sau này:

Giấy thỉnh-cầu của mấy ông nghị-viên Nam-định không rõ ông nào phát khởi, xin Chính-phủ mở rộng cái chức-vụ của hội-đồng lên đôi chút cho xứng đáng với cái tên rất choáng là Nhân-dân đại biểu viện, chẳng dám xin quyền lập pháp như nghị viện Âu-tây, song hãy mong được quyền như Hội-đồng quản hạt ở Nam-kỳ cũng đã là bước lên được một bước rồi. Giấy thỉnh-cầu ấy lại xin cho công-chúng được vào Nghị-viện xem tức như các hội-đồng thành phố và Hội-đồng quản-hạt Nam-kỳ, lấy lẽ rằng các ông nghị do nhân-dân bầu lên thì phải chịu quyền nhân dân kiểm soát mà chịu quyền kiểm soát ấy thì [illegible] có cứ hội nào hay hơn là những buổi nghị-viện họp. Có lẽ được như vậy các ông nghị mới khỏi [illegible] thì cái dở chỉ trong nghị-viện biết với nhau mà thôi, người ngoài khó biết được. Tốt phô ra, xấu xa đậy lại là cái lẽ tự nhiên vậy. Ông nghị nào phát khởi ra cái đơn này được hội-đồng ưng chuẩn cả, chẳng cần phải nói thì ai cũng biết rằng các ông cán mai muốn đạy điệm tẳng lờ ra việc khác mà không thuận.

Một đơn thỉnh cầu bãi các chỉ-dụ và nghị-định hạn chế việc mở trường tư thục, và xin nhà nước lấy lòng đại lượng cho các học trò bãi khóa mới rồi được về trường học như cũ;

Một đơn thỉnh cầu cứ mỗi năm cho bầu lại hội-đồng trị sự một lần, nhưng chánh phó nghị trưởng bầu riêng, chánh phó thư ký bầu riêng, các chân trị sự bầu riêng chứ đừng theo như lối bầu bây giờ. Trong đơn nay lại thí dụ như hội đồng định bầu ông A, ông B, ông C, vào trị sự, cho ông A là người học thức lên làm nghị-trưởng mà theo lối bầu bây giờ lại hóa ông C đặc cán mai lên làm nghị-trưởng, vân vân. Đơn này nghe đâu của một ông nghị Haiphong phát khởi, được quá nửa nghị viện chuẩn y.

Một đơn xin phân quyền hành chính và quyền tư pháp nghĩa là đừng để các quan coi việc hành chính đương cái chức trách thẩm phán, v.v.

Một đơn xin theo như chỉ dụ quan Giám-quốc mới đây kén toàn những người thông chữ tây ngồi chức bồi thẩm (assesseurs) tại tòa án đại-hình, vì hiện nay các chân bồi thẩm phần nhiều là người không biết chữ tây, có khi bốn ông khéo lắm được một ông biết chữ tây là sang.

Một đơn xin chính phủ kíp trù tính việc để điều thế nào cho hằng năm nhân dân khỏi bị lầm than về nỗi đê vỡ, xin định cái trách nhiệm đích xác về việc ấy thế nào, sau nữa xin đặt một hội đồng cứu tế vĩnh-viễn, để mỗi năm đương phải nước đến chân mới nhảy, thì những người bị lụt mới được hưởng sự chẩn cấp được mau chóng, và hội đồng ấy thì chọn đặt những người có tiếng từ-thiện xưa nay, chứ đừng để cho những người vụ danh lợi dụng, vì những người mà tuần chay nào cũng có nước mắt thì quốc-dân lấy làm bỉ nghi lắm, vân vân.

Quan Thống sứ vào Saigon dự Hội-đồng chính phủ. — Đến tối thứ năm này, quan Thống-sứ Robin sẽ đi chuyến xe lửa đêm vào Nghệ để rồi đi đường bộ vào Saigon.

Việc biên thùy. — Về miền biên thùy có mấy toán quân Tàu tràn sang, bởi vậy nhà binh đã trù liệu các phương-pháp để ngăn ngừa đi và giữ sự yên-ổn cho dân.

Việc đắm tàu « Đồng-lợi ». — Số người chết đuối trong tàu *Đồng lợi* của M. Nguyễn-hữu-Thu tức Sen vẫn chưa rõ là bao nhiêu. Cứ như tin bản quán đã nghe được thì chết đuối 300 người. Nhưng theo báo *Indochine Républicaine* và báo *Avenir du Tonkin* cũng đăng như bản báo. Nhưng theo như báo *France Indochine* thì tàu ấy chở đến 600 người mà chết đến 400 người. Hiện nay chưa biết đích xác là bao nhiêu, chỉ biết rằng độ rày vì xe-lửa không đi được cho nên số người đi tàu thủy đông lắm, trong [illegible] nadef và các ông giáo và học-trò nhiều lắm. Hiện nay mới vớt được 113 cái xác. Những người nhà các ông giáo phải đòi và đi chuyến tàu ấy, ngày hôm qua đến nha Học-chính khóc lóc thảm thiết lắm.

* *

Quan Toàn-quyền được tin ấy, có điện ra quan Thống-sứ như sau này:

Được tin cái nạn ấy tôi rất lấy làm đau đớn và cảm động, các miền Bắc-kỳ đã phải chịu nạn thủy lạo rồi, nay lại thêm bao nhiêu cái tang nữa thật là sơ cực lắm vậy.

Tôi nhờ ngài thay mặt tôi mà tỏ lòng thâm tuất cùng các nhà người bị nạn và tất cả nhân dân.

COUPONS TƠ LỤA TÂY

Kể từ ngày 16 Août 1926 giờ đi; hiệu V. DEMANGE Hanoi, có để ra bán rất nhiều miếng vụn, tơ lụa tây, giá rất hạ. Lại có cả vải thâm giá đặc biệt 0$22 một thước và láng chéo-go tốt 2$00 một miếng đủ hai quần.

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Phố Nhà-thờ (Rue G. Lamblot) số 22. Máy nói số 150

Hiệu-trưởng: PHẠM-HUY-LỤC

Là trường tư-thục của báo Trung-bắc mở ra có đủ năm lớp sơ học kiểm-bị như các trường Pháp-Việt Nhà-nước. Chương-trình học cũng theo như chương-trình nhà nước, song chú trọng nhất về Pháp-văn và Quốc-văn.

Giấy xin học gửi đến ông hiệu trưởng tại số 22 phố Nhà thờ (Rue Lamblot) trước đến Ủng và đính thêm một tờ giấy khai-sinh. Học-trò không có người nhà đưa đến xin học thì học-hiệu không nhận.

Quan giáo-sư Sylvain Lévy tại Saigon. — Ông Sylvain Lévy là giáo-sư khoa văn-chương Ấn-độ tại trường Collège de France ở Pháp sang hiện đang ở Saigon. Giáo-sư đi tàu *Angers* sang Nhật bản. Hội học *Société des Etudes Indochinoises* ở Saigon có tiếp đãi giáo-sư rất trọng-thể.

Mấy tin về Đông-dương. — Quan báo nước Pháp có công-bố một bản lệnh định các chức-vụ người Đông-dương có thể được bổ-dụng, và một bản lệnh cử ông Aurousseau vào chức Đốc-lý trường bác-cổ Hanoi một hạn sáu năm kể từ tháng Novembre 1926.

Hội-chợ Hanoi. — Ông hội-trưởng Hội-đồng Hội-chợ báo cho để các nhà thầu khoán về các việc công-tác biết rằng tại phòng đại-lý Hội-chợ ở 106 hàng Trống định đấu giá làm hàng rào cho trường Hội chợ, nhận cho đến ngày 18 septembre là cùng hạn.

Các giấy má về việc ấy để tại phòng đại-lý Hội-chợ, các nhà thầu khoán ai muốn xem thì cứ lại đó ngày nào cũng mở cửa từ 7 giờ 30 đến 11 giờ và từ 14 giờ 30 đến 17 giờ, trừ những ngày lễ không kể.

Số tiền làm ước đáng 1400 đồng kể cả số dự phòng 115$60 nữa.

Ai muốn lĩnh trưng thì phải gửi giấy cho ông hội-trưởng hội-đồng trước ngày đã định và phải đề chữ « Appel d'Offres ».

Đường xe lửa Hanoi Nacham. — Sở hỏa-xa Đông-dương có lời bá-cáo để công chúng biết cho rằng đường xe lửa Hanoi lên Nacham kể từ ngày 7 septembre 1926 lại đi được như thường.

AI MUỐN HỌC TIẾNG PHÁP MỘT MÌNH?

Nếu mua quyển LA LANGUE FRANÇAISE EXPLIQUÉE EN ANNAMITE của ông Nguyễn-hoài-Đính, Nguyễn-Điền và Nguyễn-bá-Phồ. Giá 0$80 ở xa thêm 0$20 cước.

Viết thư cho M. Nguyễn-hoài-Đính trường Yên-thành, Hanoi. 5.857

Ở TAM-ĐẢO ĐÃ VỀ

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Số nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 395

Xét-nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh siền, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và hộ-sinh, vân vân.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 6854

Ngạch thư ký Thiên-văn đài. — Ai muốn xin làm thư-ký tập sự tại Thiên-văn-đài (Observatoire Central) thì có thể gửi đơn đến ông Quản-lý Thiên-văn-đài (Directeur de l'Observatoire Central) ở Kiến-an trước ngày 31 octobre 1926. Cả thảy có 14 chân khuyết.

Ai muốn xin phải làm đơn bằng giấy tin-chỉ 12 xu và đính thêm các giấy sau này:

1. Một tờ giấy khai sinh để chứng thực rằng mình ít ra là 18 tuổi rồi và nhiều nhất là 25 tuổi, trừ ra trước đã tòng sự nhà nước rồi, để đến năm 55 tuổi có thể về hưu trí thì không kể.

2. Một bản sao cái bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp-Việt hay bằng Cao-đẳng tiểu học Pháp (B. E. P. S)

3. Một tờ cam đoan đi tòng sự khắp các xứ Đông-dương.

Sách mới. — *Nữ sinh độc bản* của ông giáo Trịnh-đình-Rư, khổ 145 × 190, 98 trang, in tại nhà in Nguyễn-Kính công-ty Haiphong, bán tại Hương-hát thư-điếm, 92 đường Bonnal, 0$32

Việc bán công thổ tại Hanoi. — Sáng hôm nay tại tòa Đốc-lý đã bán tám khu đất công-thổ của thành-phố về chỗ đường Carnot, đường Brière de l'Isle, Giovanelli và ở sở sau nhà máy của sở Điện báo. Giá định có một đồng một thước mà nhiều khu bán tới quá 5 đồng. Các nhà có tên sau này đã mua được những khu ấy:

Khu thứ	nhất	MM. Lê-trung-Chân
—	nhì	Gobert
—	ba	Trần-đức-Tiến
—	tư	Lê-trung-Chân
—	năm	de Monpezat
—	sáu	—
—	bảy	Hoàng-trọng-Phu
—	tám	—

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị-định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc chia đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển . . . . 0$15

Tiền cước thường . . 0,05

Tiền cước Recommandé thêm 0,10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC

61-63, Rue du Coton

HANOI

5701

Thi vào trường nam sư-phạm. — Sáng nay, tại trường nam sư-phạm Hanoi đã bắt đầu thi tuyển học sinh vào năm thứ nhất trường ấy và tuyển học-sinh vào lớp sư phạm (*cours de préparation pédagogique*). Cả hai trường có 461 thí-sinh ứng thí. Đầu bài ra như sau này:

Âm tả

Les mousses

Nous avons trouvé de la beauté dans l'arbre qui porte un fruit et dans l'herbe qui porte une graine. Que dire de l'herbe sans graine ce de lichen de rocher sans fruit, sans fleur? Que dire des mousses? Quoique celles-ci soient dans leur luxuriance, touffues et riches comme de l'herbe, elles restent cependant les plus humbles des choses vertes qui vivent. Humbles créatures! Premiers dons miséricordieux de la terre, couvrant de leur silencieuse mollesse la nudité de ses rocs monotones! Créatures pleines de pitié, jetant sur la disgrâce des ruines un étrange et tendre ennoblissement, posant leurs doigts tranquilles sur les vieilles pierres branlantes pour leur enseigner le repos. Je ne sais pas de mots qui puissent dire ce que sont ces mousses. Je n'en sais pas d'assez délicats, d'assez parfaits, d'assez riches..

On ne les cueillera pas, elles, pour des guirlandes ou des gages d'amour, mais l'oiseau sauvage en fera son nid, et l'enfant fatigué son oreiller. Quand tous les autres services des plantes et des hommes nous sont devenus inutiles, les mousses délicates et le gros lichen commencent leur veille funèbre autour de la tombe. Les bois, les fleurs, les herbes qui portent des présents ont rempli leur office pour un temps, celles-ci remplissent le leur pour toujours.

John Ruskin

Câu hỏi

1. Quelles raisons avons-nous, selon l'auteur, d'aimer les mousses?
2. Pourquoi les mousses sont elles dites humbles, miséricordieuses et pleines de pitié.
3. Famille du mot *service*.
4. Conjuguer au plus-que-parfait de l'indicatif et à l'imparfait du subjonctif le verbe Remplir.
5. Analyser grammaticalement: Celles-ci remplissent le leur pour toujours.

Luận chữ Pháp

La digue du canton menace d'être emportée par les eaux. Sous la conduite des autorités, les villageois, par centaines, sont accourus et travaillent à consolider la levée de terre qui les protège.

Décrivez la lutte de l'homme contre le fleuve et dites quelles sont vos réflexions.

Lại việc giết người đem chôn giấu. — Vừa rồi lại có một người tội dịch ở mỏ Đầm-hồng, về mạn Chợ-điền, tỉnh Tuyên-quang tên là Piquemal, đánh một người phu làm ở mỏ ấy chết, rồi đem chôn giấu không ai biết cả. Chẳng may có người biết đi trình báo việc mới tiết lộ ra. Quan sứ Tuyên-quang lập tức cho quan giám-binh về xét, thì sự thực quả nhiên, vậy kẻ giết người đã phải mang đến tòa án để xét.

Mới ngày nào cũng ở tỉnh Tuyên-quang hai cha con người đồn-điền kia giết người một cách rất độc ác, rồi đem chôn giấu trong đồn điền, sau lại bới lên đem chôn chỗ khác, làm cho mất tích đi. Mãi về sau chuyện mới tiết lộ. Nay người quản này lại cũng giết người chôn giấu như thế, nếu không có người dò biết thì thật mạng người mất toi!

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Montès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay, tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Đánh người gãy chân. — Vì ganh nhau về việc buôn bán, một hôm em gái Trần-văn-Tiêm cãi nhau với một người Khách ở Lạc-nam. Hôm sau Trần v-Tiêm lại sinh sự cãi nhau với người Khách ấy rồi cùng với nhà người cầm gậy quần lại đánh bị thương, máu chảy đầm đìa và gãy mất một chân. Tòa án Trừng trị Hanoi phạt Trần v Tiêm 6 tháng tù, Dương xuân Lâm 3 tháng tù, Ng v Đức, Ng v Vân, Dương xuân Nghiêm mỗi tên 1 tháng tù và bắt phải liên đới với nhau bồi cho người Khách ấy 500 đồng. Tòa Thượng thẩm giảm tội tên Tiêm xuống 4 tháng tù, tên Lâm xuống hai tháng và y án phạt những tên khác và y tiền bồi thường.

Việc học trò đánh lính cảnh-sát. — Một hôm vào 2 giờ chiều mấy người học-trò thấy lính cảnh-sát đương giằng co với một người thư-ký hiệu buôn ở chỗ vườn hoa cửa bốp hàng Đậu thì có đến can ngăn người lính ấy. Sau lại thấy lính cảnh-sát giở thói hành-hung thì mấy người học-trò mới xông vào đánh và lấy gạch và đá ném vào người lính cảnh sát ấy. Các lính cảnh sát khác được tin mới kéo đến gỡ được người đồng sự ra và nhận được mặt cậu Đinh v Kính dự vào việc đánh lính cảnh sát ấy. Tòa án Trừng trị phạt cậu Kính 6 tháng tù án treo.

Pha nước mắm. — Ng-thị Nơi bán hàng nước mắm ở phố Mới bị thưa pha nước mắm, không đủ phân, phải tòa án Trừng trị phạt 50 quan được tòa Thượng-thẩm tha cho trắng án.

Thuốc phiện lậu. — Một hôm thuyền lũ Ng-v-Hợp làm nghề đi buôn cá ở bể, đương đi ở Trà-cổ (Moncay) trông thấy tàu sở Thương-chính đi tuần liền ném xuống sông mấy thùng gì không biết. Sở Thương-chính nghi tình mới cho người vớt thì bắt được hai thùng thuốc phiện lại mò được mấy thùng nữa. Hỏi thì lũ ấy không nhận. Nhưng vì có chứng cớ nên tòa án Trừng trị Haiphong phạt Ng Hợp, Ng văn Mạnh, Ng văn Liên, Ng v Hảo, Ng văn Mi mỗi tên 3 năm tù và tất cả phải phạt 3e290 đồng và bồi cho sở Thương-chính 18145 đồng.

PHIM ẢNH TÀU!!! TRUYỆN TÀU!!!

Người Tàu đóng trò!!!

Của đại hiệu làm phim ảnh ở bên Tàu gửi sang đem chiếu tại rạp

FAMILI CINÉMA

Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu từ thứ tư 1er đến thứ sáu 3 Septembre 1926

Chương trình thứ nhất

Một chuyện ái-tình rất hay và làm trò rất vui

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Casaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy học cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3002

Số 58

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Khấu chuẩn tâu rằng:

— Có chức cấm quân giáo luyện-sứ, tên gọi *Dả năng*, văn-võ toàn tài. Nếu sai người ấy đi thì thật là xứng đáng.

Tống Chân-tôn chuẩn tấu, giáng chỉ cho *Dả năng* sung chức thân-quân-sứ, đem một vạn quân theo *Khấu-chuẩn* đi sang *Hà-đông* để hội-hợp cùng quân *Liêu*. *Dả-năng* vâng lệnh, lạy từ *Tống Chân-tôn* rồi tự *Biện-kinh* thẳng đường đem quân đi sang *Hà-đông*.

Bấy giờ *Dương* lệnh-bà ở *Vô-ninh-phủ* một sai người dò la biết tin quan quân đã khởi hành, liền cùng *Dương-diên-chiêu* thương-nghị rằng:

Dả-năng không phải là tay địch-thủ với các tướng *Liêu*. Ngày nay tân thiên-tử mới lên ngôi, vậy cái tai nạn ấy con ta cũng nên phải tìm phương giải-cứu.

Dương diên-chiêu nói:

— Dám bẩm thân-mẫu! Con có ý ý đã lâu, nếu được một người nữa cùng đi với con thì hay lắm.

Nói chưa dứt lời thì *Bát-vương* và *Cửu-muội* tiến lên nói rằng:

— Hai em xin theo anh cùng đi.

Dương-diên-chiêu nói:

— Hai em là nữ-lưu, đi thế nào được?

Bát-muội nói:

— Hai chị em chúng tôi cải dạng nam-trang để đi tòng quân thì hồ dễ đã mấy người hay.

Dương-diên-chiêu theo lời, ngay ngày hôm ấy từ biệt *Dương* lệnh-bà rồi cùng hai em đi sang *Hà-đông*. Lại nói chuyện *Vương kim-tú* đóng quân ở miền biên-giới *Hà-đông*, chỉ ngày đêm uống rượu mua vui và cho quân đi cướp phá bờ cõi.

Bỗng nghe báo quân *Tống* đã kéo đến, *Vương-kim-tú* liền cùng bọn *Ma-lý chiêu cáo* thương-nghị rằng:

— *Tống triều* ngày nay đã không có cha con nhà họ *Dương* thì ta chẳng còn phải sợ ai nữa. Vậy trong khi mở cuộc đấu võ, ta nên lưu ý cẩn-thận, để khỏi phụ tấm lòng trông cậy của *Tiêu* thái-hậu.

Ma-lý chiêu cáo nói:

— Bấy lâu tôi gia-công luyện tập võ-nghệ, chỉ cốt để ngày nay đối địch cùng quân *Tống* mà thôi.

Ngày hôm sau, *Vương-kim-tú* đem quân ra một nơi bình-nguyên, dàn thành trận, thế, ngành trống về phía chính-nam, sát-khí ngất trời, quân *Tống* đã ầm ầm kéo đến.

Khi hai bên giáp trận, *Vương-kim-tú* mặc giáp cưỡi ngựa, đứng ở trước cờ. Bên tả có *Ma lý chiêu cáo*, bên hữu có *Ma-lý khánh-cáo*, ba ngựa cùng đứng ngang hàng với nhau.

Bên quân *Tống* thì *Khấu-chuẩn* cưỡi ngựa đi đầu, còn *Dả-năng* cũng mặc đồ nhung phục đứng ở phía sau trận.

Khấu chuẩn lên tiếng hỏi *Vương-kim-tú* rằng:

— Bên *Tống* và bên *Liêu*, bấy lâu bờ-cõi vẫn có giới-hạn, cớ sao nhà người lại dám đem quân xâm phạm đất ta.

Vương-kim-tú đáp rằng:

— Thái-hậu ta thấy vua *Tống* mới lập, muốn cùng hội-hợp ở đất *Hà-đông* này để bàn việc nghị quân. Cớ sao ngày nay vua *Tống* lại không thấy đến?

Khấu-chuẩn quát to lên mà mắng rằng:

— Ngày nay tân thiên-tử mới lên ngôi, ân-đức che chùm, chẳng dân là không phải sợ phục, hàng ngày cùng cha quan văn võ triều-thần bàn việc chính-trị, còn chưa đủ thời giờ, đã có thì-giờ đâu mà cùng bọn các ngươi hội-hợp vui!

Vương-kim-tú nín lặng không biết trả lời ra thế nào.

HỒI THỨ XXII

Tướng bên *Liêu* là *Ma-lý chiêu cáo* múa giáo thúc ngựa, tiến ra trước trận mà quát to lên rằng:

— *Tống tướng* kia! Nếu có tài giỏi, nên mau mau ra đây đấu-võ cùng ta không cần phải nói khoe-khoang làm chi!

Nói chưa dứt lời, thì có một viên tướng ở phía sau lưng *Khấu chuẩn* tức thì múa giáo thúc ngựa, băng hai tiến ra. Viên tướng ấy là ai? Tức là *Dả-năng*!

Dả-năng quát to lên mà bảo *Ma-lý chiêu-cáo* rằng:

— Ta sẽ cùng ngươi đấu võ.

Hai bên chiêng trống vang động, *Ma-lý chiêu-cáo* cùng *Dả-năng* đấu võ ở giữa nơi chiến-trường hàng mười mấy hợp mà chưa phân thắng bại.

Phép đánh giáo của *Ma-lý chiêu-cáo* rất giỏi, *Dả-năng* cũng có ý khiếp sợ. *Ma-lý chiêu-cáo* dùng kế dụ giặc, giả cách thua chạy. *Dả-năng* thúc ngựa đuổi theo. Khi đuổi gần tới nơi thì *Ma lý chiêu-cáo* quay ngựa đâm cho *Dả-năng* một ngọn giáo, ngã lăn xuống đất mà chết.

Quân *Tống* thấy vậy, ai nấy đều run sợ thất sắc. *Ma lý chiêu-cáo* quay ngựa lại đánh thì trong trận quân *Tống* bỗng có một viên nữ-tướng, cưỡi con ngựa thanh-thông-mã, băng bái tiến ra để cùng *Ma-lý chiêu-cáo* giao chiến. Viên nữ-tướng ấy là ai? Tức là *Bát-nương* đó!

Hai bên giao chiến mới được mấy hợp thì *Bát-nương* ném cái dây đỏ, làm cho *Ma-lý chiêu-cáo* phải ngã ngựa. Quân *Tống* vội-vàng xúm lại bắt trói *Ma lý chiêu-cáo*.

Khấu-chuẩn xiết bao mừng-rỡ, liền truyền hỏi rằng:

— Viên nữ-tướng ấy là ai đó?

Bát-nương xuống ngựa mà bẩm rằng:

— Tôi là trưởng-nữ *Dương* lệnh-công, vẫn gọi *Bát-nương* đó!

Khấu-chuẩn khen rằng:

— Thật đã xứng đáng là con nhà tướng-môn.

Nói xong, lại truyền cho ký-sổng-quan ghi lấy họ tên. *Vương-kim-tú* thấy mất *Ma lý chiêu-cáo*, hầm hầm nổi giận, vừa toan cưỡi ngựa ra đánh thì *Ma-lý khánh-cáo* đã tiến đến mà rằng:

— Cái thù giết anh tôi thế tất tôi phải báo.

Ma-lý khánh-cáo tức thì thúc ngựa đến đánh. Tướng bên *Tống* là *Triệu-ngạn* vội-vàng ra để đối-địch, nhưng đánh không nổi, phải quay ngựa bỏ chạy. *Ma lý khánh-cáo* liền thúc ngựa đuổi theo.

Trong trận quân *Tống* lại có một viên thiếu-niên nữ-tướng múa đao thúc ngựa chạy ra đón đánh. Hai bên giao-chiến độ hơn hai mươi hợp thì viên nữ-tướng ấy quát to lên một tiếng, chém chết *Ma-lý-khánh-cáo* ở dưới chân ngựa.

Viên thiếu-niên nữ-tướng ấy là ai? Tức là *Cửu muội*! *Cửu-muội* chém được *Ma lý-khánh-cáo* rồi, vội-vàng xuống ngựa, chạy lại bái-yết *Khấu-chuẩn* và kể rõ họ tên.

Khấu-chuẩn nói:

— Nhà họ *Dương* còn có mấy viên nữ-tướng này thì thật là cái phúc của triều-đình đó.

Nói xong, truyền ghi công vào trong sổ. Tướng bên *Liêu* là *Vương-kim tú* lại thúc ngựa tiến ra mà quát to lên rằng:

— Còn ai tài-giỏi dám ra đây cùng ta đấu võ?

Tướng bên *Tống* là *Dương-văn-hổ* cũng cưỡi ngựa tiến ra mà rằng:

— Ta hãy cùng nhà-ngươi thi bắn xem sao.

Vương-kim-tú giương cung mắc tên, giục ngựa đến trước cái bia, bắn luôn ba phát đều trúng hồng-tâm cả. Mọi người thấy vậy, cùng nhau vỗ tay reo hò. *Dương-văn-hổ* cũng thúc ngựa chạy đến, bắn luôn ba phát, nhưng chỉ có một phát trúng hồng tâm mà thôi. (*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

(Suite)

III

Le 18 juin 1815

Retournons en arrière, c'est un des droits du narrateur, et replaçons-nous en l'année 18 15, et même un peu avant l'époque où commence l'action racontée dans la première partie de ce livre.

S'il n'avait pas plu dans la nuit du 17 au 18 juin 1815, l'avenir de l'Europe était changé. Quelques gouttes d'eau de plus ou de moins ont fait pencher Napoléon. Pour que Waterloo fût la fin d'Austerlitz, la providence n'a eu besoin que d'un peu de pluie, et un nuage traversant le ciel à contre-sens de la saison a suffi pour l'écroulement d'un monde.

La bataille de Waterloo, et ceci a donné à Blücher le temps d'arriver, n'a pu commencer qu'à onze heures et demie. Pourquoi ? Parce que la terre était mouillée. Il a fallu attendre un peu de raffermissement pour que l'artillerie pût manœuvrer.

Napoléon était officier d'artillerie, et il s'en ressentait. Le fond de ce prodigieux capitaine, c'était l'homme qui, dans le rapport au Directoire sur Aboukir, disait : *tel de nos boulets a tué six hommes.* Tous ses plans de bataille sont faits pour le projectile. Faire converger l'artillerie sur un point donné, c'était là sa clef de victoire. Il traitait la stratégie du général ennemi comme une citadelle, et il la battait en brèche. Il accablait le point faible de mitraille ; il nouait et dénouait les batailles avec le canon. Il y avait du tir dans son génie. Enfoncer les carrés, pulvériser les régiments, rompre les lignes, broyer et disperser les masses, tout pour lui était là frapper, frapper, frapper sans cesse, et il confiait cette besogne au boulet. Métbode redoutable, et qui, jointe au génie, a fait invincible pendant quinze ans ce sombre athlète du pugilat de la guerre.

Le 18 juin 1815 il comptait d'autant plus sur l'artillerie qu'il avait pour lui le nombre. Welling ton n'avait que cent cinquante neuf bouches à feu : Napoléon en avait deux cent quarante.

Supposez la terre sèche, l'artillerie pouvant rouler, l'action commençait à six heures du matin. La bataille était gagnée et finie à deux heures, trois heures avant la péripétie prussienne.

Quelle quantité de faute y a-t-il de la part de Napoléon dans la perte de cette bataille ? le malheur est-il imputable au pilote ?

Le déclin physique évident de Napoléon se compliquait-il à cette époque d'une certaine diminution intérieure ? les vingt ans de guerre avaient-ils usé la lame comme le fourreau l'âme comme le corps ? le vétéran se faisait-il fâcheusement sentir dans le capitaine ? eu un mot, ce génie, comme beaucoup d'historiens considérables l'ont cru, s'éclipsait-il ? entrait-il en frénésie pour se déguiser à lui-même son affaiblissement ? commençait-il à osciller sous l'égarement d'un souffle d'aventure ? devenait-il, chose grave dans un général, inconscient du péril ? dans cette classe de grands hommes matériels qu'on peut appeler les géants de l'action, y a-t-il un âge pour la myopie du génie ? a vieillesse n'a pas de prise sur les génies de l'idéal ; pour les Dantes et les Michel-anges, vieillir, c'est croître ; pour les Annibals et les Bonsparte, est-ce décroître ? Napoléon avait-il perdu le sens direct de la victoire ? en était-il à ne plus reconnaître l'écueil, à ne plus deviner le piège, à ne plus discerner le bord croulant des abîmes ? manquait il du flair des catastrophes ? lui qui jadis savait toutes les routes du triomphe et qui, du haut de son char d'éclairs, les indiquait d'un doigt souverain, avait-il maintenant cet aburissement sinistre de mener aux précipices son tumultueux attelage de légions ? était il pris, à quarante-six ans, d'une folie suprême ? ce cocher titanique du destin n'était-il plus qu'un immense casse cou ?

Nous ne le pensons point.

(A suivre)

SÁCH LUẬT

Quan phó Bình-lương, *A Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau nầy :

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. 2$00

2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. 2.00

3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. 1.50

4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá 3.00

(Tiền cước gởi đi các tỉnh, tỉnh ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo

NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

III

Ngày 18 tháng sáu năm 18 15

Bây giờ thì xin độc-giả cùng tôi, chúng ta hãy giật lùi trở lại trong thời-gian mà ngắm xem việc cũ. Đó là một cái quyền-phép đặc-biệt của nhà kể chuyện. Ta hãy thử tưởng-tượng như năm nay còn là năm 1815 vậy, về trước cái khi khởi có những việc kể trên hồi trên kia một chút.

Giả-sử trời mà không mưa đêm hôm 17 rạng ngày 18 tháng sáu năm 1815, thì vận mệnh của Âu-châu khác hẳn bây giờ. Thì ra chỉ hơn kém có vài giọt nước mà đủ được Nã-phá-luân. Thiên-tâm chỉ cần dùng có một trận mưa đề mà khiến cho Hoa-tiết-lô đã thành ra cuộc kết hậu của *Austerlitz* ; một đám mây trên không bay trái gió mà đủ làm cho tan-tành cả một thế-giới.

Trận Hoa-tiết-lô mãi đến mười-một giờ trưa mới khởi đánh được, khiến cho ông tướng Đức *Blücher* đem đại-quân đến kịp. Sao vậy ? Bởi vì trời mưa ban đêm ướt đất, quân nước Pháp phải chờ cho ráo một chút mới tiến được đại-pháo.

Nã-phá-luân vốn là một viên úy về bên pháo-thủ, điều ấy có hiệu-quả trong cuộc thắng-phụ này. Cái chân-dung, cái đặc sắc của vị đại-tướng đó, gói cả ở trong một câu, trong đạo điều-trần với bộ Nhiếp-chính (Directoire) về trận *Aboukir* ngày trước. Câu ấy nói rằng : « Trong đạn đại-bác của quân ta, có viên để giết chết sáu người. » Bao nhiêu trận đồ của ông, lấy pháo đạn làm cơ-quan tối-trọng. Xem trong thế quân bên giặc mà khéo lựa lấy yếu-địa để dồn cả bao nhiêu pháo-lực vào đó, ấy là cái then khóa thắng trận của ông. Phàm chiến-pháp của ông tướng bên giặc, ông coi như một cái thành, cốt bắn cho thủng lấy một chỗ. Chỗ nào ông đã cho là yếu-địa, thì ông hô bắn như mưa vào đó, phàm thế trận ông buộc vào hay gỡ ra toàn bằng đại-bác cả. Cái kì-tài của ông là một cái tài bắn súng. Lấy súng mà xô-đẩy quân giặc, lấy súng mà làm cho từng cơ, từng đội người ta phải tan ra như cám ; mà làm cho hàng quân người ta phải đứt ; mà làm cho quân giặc đương đông-đặc phải hóa ra thưa : bắn pháp-súng của ông gồm lại là thế, đánh phá, đánh phá, đánh phá mãi cho kì đến tan, mà cái việc đánh phá ấy thì ông giao cho viên đạn đại-bác. Thật là một chiến-pháp khả kính, lại phụ thêm vào cái dũng-cảm vô-song, cái tài-năng hãn-hữu của ông nữa, cho nên trong mười-lăm năm trời đã khiến cho đấng anh-hùng cái-thế ấy, nên một ông tướng-quân vô-địch, chưa bại trận nào vậy.

Ngày 18 Juin 1815 ông vẫn lại nhiều lẽ nữa nên trông vào đại-pháo. Trước nửa sô quân ông nhiều hơn bên giặc. Tăng tự-tính bên giặc là ông Hoè-linh-tôn, tướng nước Anh, đại-bác chỉ có một trăm năm-mươi-chín khẩu ; bên quân Pháp có những hai trăm bốn-mươi khẩu.

Giả-sử đất hôm ấy mà khô ráo, đại-bác xe ngay đi được, thì trận đánh sớm ngay từ sáu giờ, thì chắc là thắng ngay rồi, đến hai giờ chiều xong cả, năm giờ chiều đầu quân Đức có đến tiếp-ứng cũng là chậm mất ba giờ rồi, làm gì được nữa.

Trận ấy mà quân-nước Pháp thua, thì cái phần thắp-cơ của ông Nã-phá-luân kể là bao nhiêu cho đáng ? Chiếc thuyền đắm, có phải là tại kẻ cầm lái hay không ?

Hoặc-giả vua Nã-phá-luân đến thời ấy mình đã suy nhược đi rồi, tinh-thần lại thêm yếu kém mà sinh ra thế chăng ? Hai-mươi năm gian lao tại chiến-trường hoặc đã làm cho lưỡi gươm trong cũng đã mòn nhụt như cái vỏ ngoài, nghĩa là cái tinh-anh cũng kém đi như là cái thân-thể vậy ? Hồ cũng có già, nữa chi là người làm tướng ? Trong các sử-gia nhiều nhà cũng cho như vậy, mà nói rằng đến thời ấy cái tài của nhà vua đã kém đi rồi. Hoặc-giả vua biết mình đã suy yếu, mà còn cố gượng tự-khi, cho nên mới sinh ra những cuộc cử-chỉ hấp-tấp dó ? Hoặc-giả cái tài quyết-đoán, cái bụng tính xa, tự-dưng đã hóa ra một cơn say quáng làm liều ? Hay là đến trước cái nguy-hiểm vua đã hóa ra người vô tri-giác, đó là một cái bệnh nặng của một nhà làm tướng ? Trong cái hạng kẻ anh-tài ấy, đã gọi là những bậc không-lồ trong dạn-lửa, hễ lại cũng có một thời mất thần mà cận-thị ru ? Thì ra đối với những bậc anh-kiệt về đàng văn, thì cái bệnh già không thể có, như ông *Dante*, ông *Michel-Ange*, thì giátúc là càng lớn lên, đối với những bậc anh-kiệt về đàng võ, như ông Hán-ni-bạt, ông Nã-phá-luân già đi hà lại là suy-kém ? Khi ấy có lẽ vua Nã phá-luân lại những đi mất cái tài đã đánh phải được ru ? Chẳng có lẽ vua lại sinh lẩn đến nỗi không nhìn được đến nơi trắc-trở, không đoán được ra cái cạm mắc ngang đường, không nom được sớm cái bờ vực sâu bên cạnh cẳng ? Khi ấy vua lại mất đâu cái lượng-năng đánh hơi biết được trước con đường mạt-lộ ? Như vua thuở trước, bước chân đi thì biết hết bao nhiêu đường tất-thắng, ngồi trên xa-giá bật hào-quang, mà trỏ ngón tay, không bao giờ có lỗi, chẳng lẽ hấy giờ lại hoảng lên, mất nhâm nghiền mà đem quân trăm vạn xuống hang sâu ? Mới bốn-mươi-sáu tuổi đầu đã nỗi cái cơn điên chi-từ ? Người cầm cương ngựa thành-thần ấy, xưa nay đã bao phen sai-bảo được số-mệnh, chẳng lẽ đến dịp này mà lại đâm đầu vào cạm ?

Trước-giả đây thì không tin được như thế,

(Còn nữa)

Lịch-sử các quan Thú-sứ, Đô-hộ ở nước ta trong cái thời-đại thuộc về Tàu

(Tiếp theo)

Cao Tầm là bậc ba Cao Bân theo Bân sang, tính ý phương Nam, sau Bân đóng sở tại cũng sang Tầm và xin cử Tầm ở lại giúp, vua Hy-tôn theo lời, bổ Tầm làm chức thứ Tầm làm An-nam Đô-hộ sứ.

Tăng Cẩn là tì tướng của Cao-Bân, hết lòng giúp việc cho Bân, trong vì Bân đem tin thắng trận về bảo kinh sư, Niên hiệu Cảm-phù năm thứ tư đời vua Hy-tôn nhà Đường, được bổ làm An-nam Đô-hộ sứ. Cao-Tầm và Tăng-Cẩn đều là người tin dùng của Cao Bân, sau thay Bân coi trị phương Nam, một lò ơ tuân theo chính trị của Bân, hết sức yên võ nhân dân. Suốt đời Tầm và Cẩn, người Nam được an cư lạc nghiệp, không rầy rà mấy lòng lại

Thời Tiên Tấn, năm quốc hiệu của Nam-Chiếu đổi vua Đường, thay Tăng-Cẩn làm An-nam Đô-hộ sứ (Tấn, Tấn sử cho rằng là Bộ đông-Nhạc làm thứ sử Giao-châu (tức tỉnh Nghệ-an bây giờ). Duy Khoa tham làm tàn bạo chính, sự chiêu phiền, nhân dân căm ghét. Nay đặng làm loạn Lũy-Tấn bắt, nên nhiều dọ, bon một năm mới yên.

Đỗ Tuân-tên tự là Đạo-ngôn, người quận Côn-dốc, hồi có người nói tổ tích vẫn người Kinh triệu, ông là Đỗ Nguyên làm thái thú quận Hợp-phố, nhà đời sang ở Giao-chỉ, Niên hiệu Đại-nguyên năm thứ ba đời vua Hiến-tổ nhà Tấn, Viên được bổ sang làm thái thú quận Giao-chỉ. Tháng mười năm thứ năm niên hiệu Đại-nguyên quan thái thú quận Cửu-châu là Lý-Tân làm phản vua, Tân được tin báo, liền sai sứ sắm cờ tiết phong Việp làm Long nhương tướng quân, được quyền tiếp nghị phủ việc phương Nam ; Viên liền mộ thổ binh 3 000 người hợp với quân nhà Quế và châu Quảng, kéo đi đánh Tân. Khi ấy quân Tân đã công, lương thực lại nhiều, thành thế rất mạnh, Viên bèn thân chinh đốc suất quân sĩ, bảo rằng quân ở xa, bất lợi sự giữ gìn, không chịu đánh, rồi lấy uy đức an ủy, quân giặc có ý chán nản, tan đi về về hàng Viên, rất nhiều, Tháng bảy năm sau, Viên rất quân đến đánh, giết được tên Tấn bị giết, Giao châu lại yên. Viên sai người về Kinh sư báo tin thắng trận, vua Tấn mừng lắm, cho Viên làm thứ sử Giao-châu, ban cho ông rất lớn Niên hiệu Đại-nguyên năm thứ bảy, Lư Tuân làm phản, chiếm giữ Quảng châu sai sứ sang Giao châu phòng hiểm, Viên chém người sứ rồi sai người về kinh sư hiến tin. Được hơn một tháng, Viên bị đau rồi chết.

Đỗ tuệ-Độ là con thứ năm Đỗ-Viên, Viên mất, triều đình tỉ ấy Viên có công đem giáp được loạn Lý-Tấn, cho Tuệ-Độ thay ông làm thứ sử Giao-châu. Tháng tư năm thứ bảy niên hiệu Nghĩa-hy đời vua An-đế nhà Tấn, Lư-Tuân chiếm giữ Quảng-châu, đem quân đi đánh quận Phiếu-nam, tàn sát, lại sang đánh úp quận Hợp phố cũng không được lại thay sang Giao châu, Tuệ-Độ đem quân đến đánh Tuân ở Tuyết-kỳ Tuân thua chạy. Khi ấy quân Tuân còn được hơn 3000 người, sau Lý-Tấn là Lý-Nhiệp cùng với dư đảng là bọn Lý-Thoát thu họp quan mọi được 5000 người đề giúp Tuân. Tuân lại kéo quân đến bến nam Long biên, Tuệ-Độ kéo quân đón đánh, Tuân lại thua, quân vứt bỏ chết và bị bắt sống mất già nửa còn đều tan chạy, Tuân tàng thế, đem vài trăm quân, Tuệ-Độ bắt với thấy chém lấy đầu, và tiếc cho Tuân là Lư Hà với Lý-Thoát sẽ thấy bị người đồng hồ bỏ cái đầu, sai người đem về đàng ở Kiến-khang, vua Tấn mừng lắm, tiến phong Tuệ-Độ là phụ-quốc tướng-quân, tước Long-biên hầu, ban thưởng cho trước già 200 nén lụa 1.000 tấm, và bổ con Tuệ-Độ là Đỗ-Hồi làm thái-thú quận Giao-chỉ.

Trương Thuận, đời vua Tấn-tên nhà Đường bổ sang làm thứ-sử Giao-châu, niên hiệu chí-đức năm thứ hai đời vua Đức-tôn, nước Ba-tư vào đánh, lấy được 4 thành, giết quan An-nam đô-hộ sứ là Nguyễn-Kì-h, nhân thừa thắng kéo lên đánh Quảng-châu, và đô thành, Thuận đem người chiêu chống đánh đuổi về phía tây quan giữ ở cửa Thần-tiêu (thuộc về huyện chân) Thắng trận về đến kinh, vua Đường thấy Thuận làm An-nam đô-hộ sứ Đến hơn hai năm Thuận mất, vua Đường sắc phong cho con Thuận là Bì-Nghĩ làm chức ấy.

Đinh-Sách người tỉnh Bắc-ninh ở Hà-đông, năm quý mão niên hiệu Chí-đức đời vua Đức-tôn nhà Đường là An-nam đô-hộ sứ, Anh-Sách là người tử trước, tính thế ôn hiền tính lại khoan hậu, chính sự rất là giản tiện Anh-Sách rất ghét việc tranh tụng, gặp việc kiện cáo, phần nhiều lấy lời lẽ hòa giải, cực chẳng đã mới dùng đến hình phạt, lại dặn dò yêu mến và kính sợ. Anh Sách coi việc bảy năm, mọi nàng được luôn, trong 6 đều yên vui.

(Còn nữa) X dịch thuật

Luận-ngữ cách-ngôn diễn-ca

(Tiếp theo)

58. Tử viết : Ngô chi ư nhân dã tuỳ kỳ thị nhi dữ chi dã ; như hữu sử dụ giả kỳ hoặc sử chi hĩ.

Thích nghĩa. — Đức thánh nói rằng : ta xử người ta nào có thiên tư, khen ai, như có khen ai thì ta cũng phải thử xem mới được.

Lời dịch

Xưa nay ta vời người ta,
Nào chê ai độ nào là khen ai,
Họa khi ta có khen ai,
Phải đem tài đức của người thử qua.

59 Tử viết : Chúng ố chi tất sát yên, chúng hiếu chi tất sát yên.

Thích nghĩa. — Đức thánh nói rằng : thường tình người ta yêu ghét phần nhiều là tư ý, ít khi được công tâm ; có người ở đời ai cũng ghét cũng yêu cả, phải xét xem phẩm hạnh thực đáng yêu thì mình sẽ yêu :

Lời dịch

Người mà ai cũng ghét hoài,
Xét xem có phải hay đời nhầm sai,
Người mà yêu đã mọi người.
Xét xem có đáng hay ai thiên vi.

60. Tử viết : Ngô thường chung nhật bất thực, chung dạ bất tẩm, dĩ tư, vô ích, bất như học dã.

Lời dịch

Người ta phải có điều nhác,
Khác nào nước lửa việc cần hôm mai,
Sa vào nước lửa chết hoài,
Làm nhân chưa thấy chết ai bao giờ.

(Còn nữa).

Bùi nam, Đoàn-như-Khuê.

VẦN UYÊN

Tự thuật

Bấm đốt xem, mười hãy thiếu đâu,
Ngẫm ngợi nào đã biết gì đâu,
Pháp văn mấy tiếng ra mùi nhỉ,
Hán tự vài câu đã giả ngầu
Xu thắng có đông hương nọ hát,
Tiêu thì không ở tiệc cao lâu,
Ấy chơi ra dáng người thanh-lịch,
Hà kém ai đời, luật Á Âu.

Hồi cuội

Hỏi anh cuội ở lỉ hỏi rằng :
Hỏi rằng : sao chả ở cung trăng,
Cung trăng cũng rộng cho lên với !
Lên với đời ta kẻ hầu-hạ.

Trách trời !

Tôi thấy ai ai cũng trách rằng :
Lòng ông ấy ở vẳng chi bằng vung,
Lại còn một cánh kinh-dinh quá,
Nắng, mưa rơi nhỏ mặc dân ông.

Chiều hôm dạo vườn hoa

Chiều hôm mát mẻ dạo vường hoa,
Lưỡng gió đưa hương thoảng thoảng qua,
Hoa nở, hoa phong, hoa chúm chím,
Yêu hoa, hoa có thấu tình ta.

Thanh-phong Nguyễn-ngọc-Cảo
(Thanh-hóa)

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Ngày 15 septembre hồi 16 giờ. — Tại sở Công-chính Hà-nội sẽ đấu giá làm một cái nhà ăn và một cái nhà tắm tại trường Nam-Sư-phạm Hanoi.

Giá tiền định là : 36.317$19

Ký quỹ tạm : 270,00

Cũng ngày ấy hồi 16 giờ 15. — Tại sở Công-chính Hanoi sẽ đấu giá làm một cái kho bạc cho tỉnh Nam-Định.

Giá tiền định là : 22.640$70

Ký quỹ tạm : 375,00

Phòng thương mại Hanoi nhận cho đến ngày thứ tư 15 septembre 1926 hồ. 15 giờ các giấy đấu giá thuê một cái nhà chứa đồ diện tích 450 mètres carrés ở bờ sông Hanoi. Nhà ấy cho thuê hàng năm và cho thuê một phần hay cả phần.

Ngày 27 octobre 1926 hồi 15 giờ. — Tại nhà Thương-chính Hanoi và Saigon gọi lĩnh trưng các sở và giấy in cho các sở Thương-chính trong năm 1927. Tiền lĩnh trưng phải khai bằng bạc và bằng ăn.

Điều lệ sẽ tại tòa bộ nhà Thương-chính Hanoi và phòng kế-toán của Thương-chính Saigon.

Ngày 28 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại sở Hỏa-xa phía Bắc ở Hà-nội và Trung-kỳ trưng-trưng ở Tourane.

Lô thứ nhất. — Bảy vạn bốn ngàn kilos (74.000 k.) dầu đã lau trộn bánh xe.

Lô thứ hai. — Sáu vạn sáu ngàn kilos (66.000 k.) dầu đã lau các ton máy.

Các giấy mà về việc lĩnh trưng này đã tại phòng giấy ông kỹ-sư chánh đạo hỏa-xa phía Bắc (Bureau de l'Ingénieur Chef de l'Arrondissement des chemins de fer du Nord en Haiphong) và phòng giấy ông chánh sở Hải-binh (Service Maritime du Tonkin) tại Haiphong.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gởi tờ báo mới, thì gởi cho báo-quán cả giấy quấn báo, chớ lại bỏ vào thư báo nó chẳng vào đây, và gởi theo hai báo P. I. S. nữa (hai con cũng được) để chỉ nhận tờ quấn báo.

Có nhiều gởi tiền theo thư mà số người cho biết mình mới đổi chỗ ở.

Những bài in đã đăng, đã in thành bốn quyển, một bán cho Pháp, một bán quốc-văn, bán giá như sau này :

Quyển I	223 trang, bán.	0$50	Ở xa phải trả thêm tiền cước.		
— II	203 —	0.45	mỗi quyển.		0$20
— III	172 —	0.35	Cả bốn quyển gởi làm một		
— IV	178 —	0.45	thứ		0.80

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Đỗ Vũ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Tự do diễn đàn

Lại câu chuyện về ngạch thừa-phái

Đáp lại bài ông Á-Hoa

Tôi xem báo Trung-Bắc ra ngày 9 và ngày 10 août này, ở tờ phụ-trương có bài của ông đề là : « Mấy lời nói cùng ông Đ. T. Đ. » Tôi xem ra lời lẽ của ông rất là sai-ngoa, có thể phạm đến danh-giá của ông, hoặc bài báo đến cả tài học-thức của ông, mà sao ông khéo xét-nét mua chuộc vào mình để thêm một truyện trong ngạch tiểu-thuyết công kích lẫn nhau. — Ông có biết rằng-linh và thiêng-liêng là thế nào không? — Trầu-tinh thì phải giữ bày hết tinh-thần, mà thành-sầu tại phải vẹt dặm các điều-lệ và tuỳ chiều theo với những người chúng làm một công việc như mình mà được hưởng quyền lợi hoàn-mình, thì thế thì không lấy những hạng ông với cậu li nhỏ để được cái đặc-ân bổ thừa phái lấy mất chiều lắm ư? Ấy là tiểu-nhiên, mà là một việc ích-chung cho ngạch tiểu-thuyết, may ra mà được kết quả hay thì ông cũng đáng : dự phần; không ngờ ông lại chanh lại bost-bit của ông ra để cho công chúng hết cái tài năng của ông đã xứng đáng với cái chức-vụ ấy. Tôi tưởng lúc xưa tự nhiên thường, xưa nay thời đổi thì cách mua chuộc hư danh mà không có thực-tế cũng nhiều, điều đó người thức-giả không lấy làm lạ.

2. Ông nói : « Các ông làm chỉ nhờ cái danh-giá của các ngày trước mà làm nên, chứ không có công-phu học hỏi thêm vật như ông ». — Như thế thì ông chỉ có thư văn mà nói đấy thôi, chứ không có mục-đích, và ông chỉ hiểu nhầm rằng : Các ông làm chỉ có đi làm nghề lại như những ta thôi, nên ông mới dám xuất hiện những lời nói kiêu-ngạo tự-phụ ấy lên báo chương. — Ông có biết câu ông làm ở toàn-kỳ này, hiện nay làm những chức gì không? — Làm rộng một lại như những ta đây thì không kể; chứ như chánh-chủ là các quan tỉnh phủ-huyện, thì các ông làm đã chiếm được một số trung-bình trong quan trường, mà phần nhiều đã tỏ ra được tài chính trị giỏi giang, công-lao to tát với chính-phủ chẳng sau này cũng có thì ông phải đem cái chức-vụ của ông mà thưa-bành với các ông ấy, thế ông mới biết rõ. Nay tôi hãy đưa các bằng cớ chứng về cái học lực của các ông làm cho ông hiểu :

Năm năm trước về trước, tại phủ Thống-sứ hàng năm có mở khoa thi làm-sinh cho con các quan thì lấy bằng tốt-nghiệp làm-sinh. Ông có biết chương trình khoa thi ấy có những bài gì không? — Trừ ra các bài quốc ngữ không kể, có hai bài luận-thuật là bài luận và bài sử, đều đề hai bài này không kém gì đầu đề các bài thi trường khi trước; lỡ để kẻ học tốt lỡ ra hỏng năm ba khi nên đi làm được nỗi chăng!

Trước khi chánh-phủ đặt ra trường Cao-đẳng, thì cũng đã có một trường gọi là trường Si-hoan cho các ông cử, tú, và các ông làm đã có bằng tốt-nghiệp làm-sinh vào học rồi; mà chương-trình lấy thi vào trường ấy có dễ đâu, có phần khó hơn chương-trình thi vào trường Trung-học; lẽ học phải hết năm thứ ba mới được thi ra; ai đỗ thì được bổ chính ngạch tiểu-thuộc. Trong một khoảng vài chừng hơn ba mươi năm, rằng ấy đã tỏ ra đào được biết bao nhiêu tay chính-trị giỏi-giang, biết bao nhiêu người tiểu-thuộc hay tốt. Xem đấy thì biết học-lực chữ hán của các ông cử, tú, làm đã nặng, mà học lực chữ Pháp lại tinh thông. Mấy lần nay Chính-phủ bỏ dụng các ông làm vào ngạch thừa-phái thì cũng lấy toàn những người có văn bằng làm-sinh cả, phần hiểu có am-hiểu được Pháp-tự, và thì ra làm việc cũng miệng đọc tay viết, làm được cả các công việc, chứ không đến nỗi làm như ông ngọng, ngu-ngáo như thằng điếc đâu, mà ông phải ở vào cái học lực của ông mới lấy làm bỗng lương tân-học ra mà khoe-khoang người thức-giả lấy làm bỉ lắm. — Ông nên nhận kỹ lấy các lẽ tôi đã đề trên này mà tự xét tự suy lấy mình, chứ không phải tôi bình-vực gì các ông làm mà phản-kháng lại ông đâu.

3. Ông có vài bài báo đề sự cựu học, ông nói : « Câu thơ, câu phú bỏ ra có ích gì cho đường thực-tế » — Ý giả ông tưởng là ngày xưa thường đem câu thơ, bài phú ra mà làm việc quan chăng? nên ông mới so sánh đến xa xôi như thế. — Câu thơ hai phá là nên quan thì đã có riêng một lối văn áo, từ bàn, chứ có ai đem câu thơ bài phú ra để dùng làm việc quan đâu mà ông bắn bẻ như vậy.

4. Ông tự phụ rằng : « Ông biết Pháp tự, làm theo được các công văn, bằng Pháp-tự của các tòa hơn các ông tú, tú, làm, còn đối với dân sự không cần Hán-tự » — Thế thì ông lại làm lắm nữa. — Ba năm trở về trước, chưa có chân như ông ra làm thừa-phái, để thường các tòa không dùng tự sức bằng Pháp-tự chăng! Dễ thường các ông tú, tú, làm không ai thạo của tự, sức bằng Pháp-tự chăng? — Các tòa mà tự sức bằng Pháp tự là tùy theo các quan chánh chứ có biết Pháp tự; chứ không phải tây các ông thuộc có biết Pháp tự, người ta mới tự sức như thế đâu; mà nếu có quan chánh chứ nào không biết Pháp tự, các tòa có một hai khi tự, sức bằng Pháp tự, thì trong một ty, nha thường có đến năm ba người thông thuộc; tất cũng có một hai người hiểu được, cũng có thể làm trọn được công việc; chứ không đến nỗi để thế mà nhờ vào đi mà hỏi. — Nạch tiểu thuộc ngày nay đã có lối lắm rồi, vì cho ông cử tú, làm như tôi đã nói trên này thì đã xuất thân chiếm được một số hai phần ba trong ngạch tiểu thuộc; như thế thì nay cái tài văn học của ông đã có phần tương đến đâu nữa thì cũng đã muộn lắm rồi.

Còn về đạo Hán-tự: Ông có nhớ nghị định của quan Toàn-quyền ngày 13 janvier 1919 không? — Điều thứ [illegible] năm thì phải thi. Những người có bằng tốt-nghiệp làm-sinh thì được miễn thi, mà những người có văn bằng nhà trường thì không và những người có văn bằng nhà-học Pháp-Việt mà phải có học qua trường Trung-học ba năm mới được thi. — Chương trình kỳ thi lấy có những bài nào-tự và quốc ngữ, và cứ ra có một bài pháp-tự, nhưng bài này lại cho vào hạng tinh nguyện. Như thế thì sao ông lại nói không cần sao chánh-phủ bắt buộc phải thi? có lẽ khi ông ra ông được cái chân như chính-phủ đặc-cách cho ông được bổ tất ngay hạng ba, ông chưa từng trải qua ký thi ấy, nên ông mới dám nói là không cần đến hán tự. Thế mới biết rõ được cái lực học của thật vật, cái kiến thức của ông rộng rãi. — Cứ ý ông nghĩ : ngạch tiểu-thuộc ngày nay cần phải biết chữ hán, chữ nam, và chữ quốc ngữ viết cho nhanh, làm cho thạo là đủ; còn pháp tự có biết thêm càng hay, không biết cũng được; chứ xưa nay chưa ai từng có việc phải để vậy của bát mà nhìn bao giờ. — Ông nên biết rằng: Tại nâng cả ở cái nghề lại này là một chức đầu-xảo, bảo sao làm vậy, chỉ đàn gật đầu, mà còn khoe khoang.

Ông có biết nghề lại này khi xưa là những hạng người nào ra làm không? Là những hạng người học không nổi, thi không đỗ, mới quay về làm nghề lại, bất đắc dĩ mà tại, đạo chi lương khổ, người thức giả hễ nhì biết vì, và xem nghề lấy hình như để riêng cho những hạng người học hành dở dang lỡ thôi. Nhưng nay là thời đại bán khai, thế giới tranh cạnh, ngọn đá lẫn lộn, vàng thau khó chia; ai ai cũng phải xô đẩy nhau vào đường danh mồi lợi; sự nghiệp lớn, nhỏ cũng mặt nghề làm, để có tí việc gom góp với đời cho khỏi tiếng hư-sinh đấy thôi; chứ có vinh hiển gì, danh giá gì ở cái nghề lại này mà phải ganh tị nhau hạng ba với hạng tư cho phiền. — Ông thử nghĩ kỹ mà xem : Như nay đương buổi giao thời, thì nghề lại mới có nhiều hạng người ra làm, hoặc vì tạo thời tạo, hoặc vì sinh ngộ, hoặc vì tiện bước, hoặc vì lầm đường; chớ 20 năm về sau, thì nghề lại này lại quay về cái địa vị cũ như khi xưa; vì nay nền cựu học đã hẳn tàn, khoa thi Hán tự đã hết, mà các ông cử, tú, làm hiện đương làm bậy giờ đến sau này cũng dần dần về hưu cả; khi ấy chỉ có toàn những hạng người học không nổi, thi không đỗ ấy mang đạo, vào bắt ra làm nghề ấy thôi. — Như thế thì các ông cử tú làm đương ở ngạch tiểu thuộc bây giờ đều có ông nào nhìn được nhiệm pháp tự, cứ theo lối cũ mà làm việc thì cũng chưa phải là không hợp thời, đã có tỏ nào vì-trí vô-thức ấy bài báo đề đâu nữa, thì cũng không đến nỗi kém mất giá trị.

5. Ông trích ông D. T. Đ. rằng : « Cùng một bọn với nhau mà hễ ai hô ghen ghét gì cho cam; vạch tội người xem lượng » — Tôi tưởng không phải thế đâu. Người chúng trong một giai-cấp cũng chia ra nhiều chỉ phái khác nhau; người cùng trong một xã-hội cũng có chia ra nhiều đảng phái khác nhau; thì người cũng trong một ngành nghiệp lắt cũng có chia ra nhiều đảng phái khác nhau, sự nghiệp mỗi người một khác, tư cách mỗi người một khác, chứ có ai giống ai — Cứ như thì ông D. T. Đ. không có ý gì hằm hè nghen ghét gì ông cả; ông chớ nên vội gánh vào lấy mà thành ra một chuyện trong ngạch tiểu-thuyết công-kích nhau, bày ra một trò cười cho người mà xem nay chưa từng có vậy.

Còn như việc xin tăng lương, và thăng trật cùng là lận bổ, thì năm ngoái ngạch tiểu thuộc nào tỉnh đã có làm giấy kỳ kết tỉnh nào với chính-phủ; giấy ấy đã để lên quan chánh chủ nội quan-lại nếu ai để nhờ nghỉ chuyển đệ nói giáp cho rồi, không cần gì đến chúng ta phải bỏ tiền nhiều lắm cho thêm bực rộn; nhờ khi nào hội đồng chỉnh đốn tiểu thuộc xong, cũng được thấy kết quả hay.

N. Nguyễn-hữu-Bài

Tân-Dân-Thuyết

(Dịch sách Tàu)

(Tiếp theo)

Thế nào gọi là đối với triều-đình mà bất có quốc-gia? Quốc-gia như một công-ty, triều-đình là ban trị-sự của công-ty, mà người cầm quyền trong triều-đình thời là một vấn quản-lý vậy; quốc-gia như một thôn-thị, triều-đình là nhà hội-quán của thôn-thị, mà người cầm quyền trong triều-đình thì là một vấn thị trưởng vậy. Ở ban trị sự với công-ty mà lập ra hay là công ty với ban trị sự mà lập ra? Nhà hội-quán với thôn-thị mà đặt ra hay là thôn-thị với nhà hội-quán mà đặt ra? Điều lý ấy cũng rất phân biệt-bạch thì ai cũng đều rõ cả. Hai điều lý thiết-thiết đã không giống nhau, thì đáng nói lớn, đáng nào nhỏ, đáng nào trọng, đáng nào khinh, cũng không có thể mà vượt qua được. Cho nên vua Lộ-đi thứ XIV nước Pháp có nói một câu : « Trẫm tức là quốc-gia » mà đến nay vẫn cho câu ấy là đại-nghịch bất đạo. Cầu đến trở con nằm thước ở bên Âu, Mỹ nghe nói, cũng đều không bằng lòng, nhưng giả-sử lấy con mắt của người Trung-quốc mà xem thì sở lẽ lại không lấy làm nói lạ lắm lạ.

Tuy vậy, thì dù như có một viên quản-lý trong công ty bảo rằng : « ta tức là công-ty »; có một viên thị-trưởng trong thôn-thị bảo rằng : « ta tức là thôn thị » thì phỏng các đồng trong công-ty và các dân trong thôn thị có cam chịu được hay không ? Ô ! Nước tất phải có triều-đình, đã đành như vậy, vậy nên suy cái lòng yêu nước mà yêu đến triều-đình, cũng tức là cái nghĩa « yêu người đến nhà, yêu nhà đến con quạ » vậy. Nếu lấy con quạ làm nhà, lấy nhà làm người, cho suy yêu nhà yêu quạ tức là yêu người; có khi lại yêu quạ mà quên nhà, yêu nhà mà quên người thì há không phải là một lẽ có bệnh điên rồ lắm rồ! Cho nên người có quốc-gia tư-tưởng cũng thường yêu triều-đình; mà người yêu triều-đình vị tất đã có quốc-gia tư-tưởng. Triều-đình bởi chính-thức mà thành lập thì triều-đình tức là mầu-tủy của quốc-gia, yêu quốc-gia tất phải chính đến lại triều-đình. Đó là cái nghĩa thứ hai về quốc-gia tư-tưởng.

(Còn nữa) M.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư cho bản-quán, thì nhớ biên rõ số tên họ rõ ràng gửi báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quán kỳ, để cho người thư-ký tiện kiểm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẩn vẩn, hoặc thấy quá không cao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết là ai cả.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỈ 0$20 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp cái bác thợ bán, cần mua-bán đủ-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đăng vào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính từ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, có muốn ở lời rao vặt, để chia ra từng mục, thật tiện mọi đường.

Giá 0 p. 20 một dòng, là tính cho các ngài không mua báo đồng-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì xin giả cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán xin tính rẻ đi một nửa tiền.

B. Q.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toàn, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà diêm, ngót 500 thước vuông muốn bán; hỏi tại M. Bùi-xuân-Tiến; số 9 phố Neyret, *Hanoi.* 5.743

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500 $ 00. Hỏi tại số 7, Julieu Blanc, Hanoi. 5.804

Đồn-điền, ruộng, trại
(Concession, rizières, propriétés rurales)

Muốn bán cái trại 53.000m2 ở cạnh chợ Hà đông, trong có nhà bằng gỗ, đèn, quạt sẵn, cây cối nhiều. Muốn giá tiền dần cũng được. Hỏi tại M. Đang-Thu, 37, phố hàng Điếu, Hanoi. 5.861

Nhà cho thuê
(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường buổi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Muốn bán cái đất số 67, phố Henri-Rivière Nam-định. Hỏi tại Mme Nhi, sage-femme, Ô-mê, Thái-bình 5.865

Xe ô-tô
(Automobiles)

Một dịp rất tốt, muốn bán ngay một cái xe ô-tô Berliet, 12 mã-lực, 7 chỗ ngồi, 4 vít tét, nhiều đồ phụ, đi rất ít mới có 12.000 km. Giá rất rẻ. Hỏi tại xưởng Aviat, Hanoi. 5.869

Đồ-đạc
(Mobiliers)

Muốn bán lại một giá-bàng mới đóng bằng gỗ tạp (6 tủ 3 quầy) chưa sơn, chưa kính, đóng rất chắc-chắn, rộng-rãi, kiểu đẹp, vốn làm hết 450 $ 00 nay xin tính rất hạ. Hỏi tại 119, phố hàng Bông. 5.807

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một phơ tư-vi cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đáng 7 quyển một phơ. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua :
(On achète :)

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua : tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán. 5.819

Trường học
(Ecoles)

Trung-bắc Học-hiệu có đủ các lớp dạy như trường Nhà-nước. Đơn xin học gửi đến ông hiệu-trưởng ở 22, phố Nhà-thờ (Rue Lamblot). 5.756

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire : L. P. 126, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc con
(Mise sày đáng không lấy tiền)
(Enfants égarés)

Thưa các ông các bà,

Tôi có một đứa con giai lên chín tuổi, tên nó là Bân, ngày mồng 5 tháng Août (tức ngày 27 tháng 6 ta) nó trốn học mà đi chơi lạc mất, người nó tìm thước vừa phải, lác nó đi, nó có mặc quần áo cánh trắng, mũ trắng, thắt lưng xanh, tay ôm mấy quyển vở. Vậy ông bà nào có bắt được nó, làm ơn đem nó đến số nhà 12, phố Ngô-Huyện, cạnh nhà thờ chính Hanoi, tôi xin có tạ.

Phạm-huy-Lâm, kính cáo. 5.833

THÁI BÌNH

Lạc con... Tối có đứa con gái tôi là Lê xuân Châu 14 tuổi, dáng dong cao, xương xương người đi hơi nữa ngực, đầu đội dạ, tóc cắt trọc, mặt trắng, mới đây tự nhiên bỏ nhà đi chơi từ trưa hôm 19 tháng 6 ta trước (trước ngày lụt các nơi) sau cách vài hôm lại trở khắp mọi nơi, tôi không thấy tin tức con tôi đâu cả, đã cho đi tìm khắp mọi nơi, các tỉnh, cũng chẳng thấy tăm hơi gì cả. Vậy nay tôi nhờ các ông các bà nào thấy cháu đâu, hoặc ai đã có lòng tốt cho nhờ vào tạm trú trong lúc lụt lội này thì làm phúc thông tin ngay cho tôi biết để tôi đến tìm, sẽ xin tạ chuộc rất hậu. Lê-xuân-Châu mặc trong mình một cái áo cộc nhiều có điểm chân Hương, một cái áo trắng dài, một áo cánh mi-rê, một quần nhiễu, một đôi giầy tây vơ-ral đen và đội một cái mũ nát xám. Nếu bắt được thì xin báo cho tôi để tôi đến : M. Lê-xuân-Đệ, trợ-tá huyện Phụ-dực ở Thái-bình. 5.868

Tôi có thằng con trai thứ tư tên là Hảo, năm nay 17 tuổi, hơi thấp, mặt tròn, da trắng, trán có một cái sẹo, đầu cắt tóc, trong mặc một cái áo cánh trắng, ngoài áo trắng dài, quần trắng, thắt-lưng da, về trợ học ở Hanoi, hôm thứ bảy 17-8-26 cháu có sự bất bình, nhà chủ trọ đánh dây-thép lên cho tôi ở Vĩnh-yên rằng : « cháu ốm nặng ». Khi nhà tôi về đến nơi thì thấy nói cháu đã đi mất rồi mà khi ấy nhà chủ trọ có cho người đi theo gọi về, nhưng cháu cứ chạy thẳng đường ra đằng bãi dâu bờ sông, người theo không kịp trở về. Ngay buổi chiều hôm ấy nhà tôi và các người nhà cũng đổ đi tìm nhưng không thấy.

Vì thế tôi sợ cháu quá giận, giại giật gì chăng, nên phải đăng mấy lời lên báo để ông bà nào biết làm ơn bảo cho tôi được biết tiền phí-tổn chúng tôi sẽ xin hoàn lại, và sẽ xin thân hành đến tạ ơn.

Đội Toa
Buôn bán ở Vĩnh-yên 5849

Tên tôi là Nguyễn-đình-Giải nguyên chánh-hương-hội làng Bân-yên-Nhân có đứa con gái là thị My, năm nay 15 tuổi người tầm-thước nước da sáng sẫu có một nốt ruồi ở đuôi con mắt bên tay phải, gã cho con giai ông Vũ-đình-Tất ở số nhà 4 phố hàng Cót.

Hôm 25 tháng sáu năm nay (août 1926) nó bỏ nhà chồng mà đi mất, tôi đã hết sức đi tìm hỏi mà cũng không thấy cháu.

Vậy tôi xin có lời kính thưa cùng các ông bà xa gần thấy cháu ở đâu thời xin các ông các bà mách bảo cho hoặc viết thư cho tôi để tôi đến tìm cháu, để vợ chồng tôi được trông thấy mặt cháu thì tôi xin kính tạ hai mươi đồng làm tiền phí tổn, còn cái ơn cha con tôi được đoàn-tụ, thì chẳng bao giờ tôi dám quên.

Nguyễn-đình-Giải
Nguyên chánh Hương-hội
làng Bân-yên-Nhân ở
5.866 phố Gia-Long số nhà 16, Hanoi

Nguyễn-thị-Gác, ở với em rể làm gác ở Đầu-xảo phố hàng cỏ, có đứa gái tên là Hiếu 9 tuổi, lạc mất hồi 3 giờ hôm 26 ta. Khi lạc nó mặc một cái quần vải thâm cũ và một cái áo nâu ngắn, đầu trọc, đề chỏm, da đen ngăm ngăm, mắt lác. Vậy ông bà nào thấy cháu ở đâu xin làm phúc bảo cho me con tôi được gặp nhau xin đội ơn vạn bội. 5.868

Lặt vặt
(Divers)

Bí đựng gạo, mới và cũ, mua ở chính tại xưởng đệt ra. SFATE, 18, phố Đồng-khánh, Hanoi. 5.806

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà, giống chó « Hồng-Kông » rất giữ tợn.

Hỏi tại : số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Thưa các ông các bà,

Bổ tôi làm là Nguyễn-văn-Sửu tức là Ba-Đệ, làm nghề thợ may, lên làm tại Đàm-hồng Tuyên-quang đã bốn năm năm nay không có tin tức gì về, vậy xin các ông các bà biết chỗ bổ tôi làm ở hiệu nào trên Tuyên quang, hay là bây giờ ở tỉnh nào xin làm phúc cho chúng tôi biết chỗ ở của bổ chúng tôi để chúng tôi được gặp thì chúng tôi được đội ơn các ông các bà lắm lắm. Các ông các bà có lòng chỉ bảo cho thì cứ viết thư về cho M. Huấn, Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi biết, còn tiền Timbre dán thơ hay là tiền giấy thép báo tin thì M. Huấn sẽ hoàn lại phân-minh.

Nay kính cáo
Mẹo nhóm và Mẹo con. 5.826

Tôi là Nguyễn-cao-Thanh quán ở làng Khê-lang, tổng Đại-định, huyện Thanh-oai, tỉnh Hà-đông.

Tôi có lời nhờ quý bản-quán làm ơn cho tôi một việc như sau này : Nguyên sự tôi tên là : Vũ-thị-Lạc, 63 tuổi, dáng trục, tóc hoa mơ, chột một mắt sẽ bên tay phải, và gãy một cái răng hàm trên ;

Bị bệnh điên đã hơn hai mươi năm nay, lúc tỉnh lúc mê, đã đi hai ba phen, tôi đã tìm về được, đến ngày 26 tháng năm anam thì lại đi mất 40$ tìm đâu cũng không thấy nữa, vậy ông bà nào trông thấy người hình dạng như thế, xin làm ơn cho tôi biết tin, xin đề như sau này : M. Nguyễn-cao-Thanh, rue du Riz (cửa chợ Đồng-xuân) n° 46, Hanoi, tôi xin đền ơn và xin hoàn những tiền phí tổn.

Hay là có chết ở đâu, ông bà nào có thấy cũng xin làm ơn mà cho tôi biết được như thế, tôi xin cảm tạ có cùng và bồi tiền tận phí. 5.824

LE PARFUM DES HUMANITÉS

(Sử Ký Thanh-Hoá)

Soạn-giả : H. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Tựa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển : **2$00**
Chỉ Tây riêng hoặc chỉ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển : **1.00**
Ở gần tỉnh, nên đính thêm tiền nước gửi *Recommandé* : 0$ 20 thứ 2 $ 00 và 0$ 30 thứ 1$ 00

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
máy mỏ-sau,
15 chân-kính
Mặt và kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá .... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện

RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi

Tối thứ ba 7 Septembre
CHỊ EM DÂU
Xem tích này mới rõ câu phương-ngôn ; yêu nhau chị em gái, khái nhau chị em dâu.

Tối thứ tư 8 Septembre
KẾT PHỤNG GIAO CẦM
Tích này có hai đôi giai gái kết chỉ trao tơ đổi thay một cách rất lạ lùng.

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc

Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất quý. Dùng trị bệnh ngoài da rất hiệu.

Giá tiền : 1 $ 30

Pommade Ribal

Làm cho đỡ đau, trừ trùng-độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal

Giá tiền : 0 $ 80

BÁN TẠI HIỆU BÀO-CHẾ
L. BLANC
31, phố Paul-Bert, Hanoi

Tại hiệu CHARMEUSE

PHỐ LIÊN-TRÌ, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)

CÓ BÁN :

Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con ; — tất tay, tất chân, khăn ; — áo đàn-bà, con-gái ; — tạp hóa ; — giầy đàn-ông ; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường ; — các thứ vải ; — áo *sơ-mi* đi lễ, người-lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ ; — đồ chơi, vân vân.

Vừa mới sang mũ cát-két cho sốp-phơ, khăn quàng cổ lụa.

Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TÂY RẤT RẺ.** 3064

AI CÓ AUTO XIN NHỚ :

Hiệu TRỊNH-XUÂN-NGHĨA, 7, Rue du Chanvre, Hanoi, bán : các kiểu kính (Pare-brise d'auto), còi điện, còi tay, ruột gà, bông gạo, cả Algérie để làm đệm auto, chai đựng nước nóng và nước đá để đi đường.

Xin viết thư lấy giá. 3.000

NHÀ BÀ-CHUÔNG

Tức là hiệu Bào-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urotropine

Giá 1 $ 80 một hộp

Tại ga xe-hỏa và bến tàu thủy. — Ngày hôm nay, 7 septembre 1926, số người đi lại ở ga xe hỏa và bến tàu thủy như sau này :

Tại ga xe hỏa

Số người đến :	82	người	Âu
	1559	—	Á
Số người đi :	42	—	Âu
	1748	—	Á

Tại bến tàu thủy

Số người đến :	12	người	lính
	641	—	Nam
Số người đi :	5	—	lính
	500	—	Nam

Ngạch lục sự. — M. Phạm-đình-Tiến, lục sự thượng-hạng hạng ba, mới bổ, nay bổ đi Thái-nguyên.

M. Ng-huy-Đại lục sự tập-sự ở Thái-nguyên nay đổi về Hà-đông, thay M. Bùi-thế-Sĩ.

M. Bùi-đình-Tân, lục-sự hạng nhất mới bổ, nay bổ đi Hà đông, thay M. Trần-Hồng.

M. Hà-quang-Bính, lục-sự hạng nhì, nay bổ đi Lạng-sơn.

M. Phó-quốc-Khanh, lục sự hạng nhì ở Lạng-sơn, nay đổi đi Hải-dương.

M. Lê-hữu-Thuận, lục-sự hạng nhì ở Phú-thọ, nay đổi đi Thái-bình.

M. Trịnh-phượng-Tường, lục-sự hạng nhì ở Thái-bình nay đổi đi Phú-thọ.

Sở Tài-chính. — M. Dương-thiện-Cai tham tá tập sự tại sở Tài chính, được thăng tham tá hạng ba niên bổng 1320 p. 00 kể từ ngày 1er Septembre 1926 là ngày hết hạn tập sự hai năm.

Hai mươi bao nến. — Nguyễn văn Gâm, 19 tuổi, vô gia cư, vô nghề nghiệp, can tội du đãng và ăn cắp 20 bao nến của Nguyễn-thị Lai, nhà số 8, phố hàng Mành, nên đã bị bắt giam xét.

Món trộm 260 đồng Nguyễn-văn-An và Ng quang Kỳ, làm với chủ tại nhà số 73 đường hàng cỏ, can việc ăn cắp của chủ một món tiền là 260p. nên đã bị bắt giam xét.

Giấy bạc giả. — Ng-thị-Vệ làm ruộng, Ng-thị Xuân, bán hàng rau ở tỉnh Bắc-giang, ga Kép, bị bắt vì tiêu một cái giấy bạc giả 1 trăm.

Ném đá ngoài đường. — Đỗ xuân Lễ làm thợ đóng sách ở hiệu I D E O ở ngõ Nam ngư thưa một đứa trẻ tên là Đức ở với mẹ là Ng-thị-Cả nhà ở phố hàng Bông số 252, vì ném đá ở ngoài đường trúng phải con nhà mình là Đỗ đình Nghi.

Bạc tình chi mấy. — Nguyễn-duy-Đương làm thợ nề ở đường Thanh-giám có vợ lẽ tên là Ng thị Đoan bỏ trốn đi mất, lấy mất 280 đồng chưa kể quần áo và đồ tư trang đáng giá 70 đồng.

Đánh rơi. — Ng-thị-Tu ở phố Maréchal Joffre số 5 đến sở Cẩm khai hôm 6 vừa rồi vào hồi 7 giờ hai mươi đánh rơi ở hiệu Gô-đa một cái khăn mặt gói 46 đồng bạc và một cái vé cầm đồ của hiệu Vạn-bảo Haiphong.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Lại bảy người nấp trốn dưới tàu — Chuyến tàu *Amboise* khởi hành sang Pháp vừa rồi, người ta lại khám thấy bảy người trốn dưới tàu đi sang Tây. Vậy bảy người ấy nay đã bị bắt giải vào tòa án.

KÊ-BAO

Mưa thảm mưa hại. — Trận mưa rất dữ-dội đêm 28 rạng 29 vừa rồi, làm thiệt hại cho sở than Kê-bào mất chừng 18 000 đồng bạc về cái đường sắt đi từ Kê-bào đến Port Vallut.

Tại làng Mỹ-hang-Loui nhiều nhà bị đổ hại. Nhiều người chết đuối.

Mới tháng juin trước đây làng Mỹ-hang-Loui đã bị bão làm thiệt hại mất đến 12.000 bạc, nay lại bị cái nạn mưa này nữa, thật là khổ cực.

Đất ở núi lở xuống, làm đắm mất một cái thuyền của sở kiểm lâm, Người lái thuyền, vợ và con đều chết đuối cả.

THẤT-KHÊ

Kẻ trộm kỳ khôi. — Ngày 1er Septembre vừa rồi, hồi 6 giờ sáng, một người đội tên là Olléo đến trình sở sen đầm rằng có thấy một cái rương nào bỏ ở gần sở sen-đầm. Lập tức cho người ra khám thì thấy một cái rương sắc vàng, khóa đã bẻ gẫy, trong rương không có gì cả, ngoài mặt rương có đề mấy chữ rằng : «M. Đỗ-xuân-Giu, thầy thuốc ở Thất-khê» Sở sen-đầm cho gọi M. Giu lại thì quả nhận rương của mình thật, mà là hôm mất trộm tự mấy bữa trước. Nguyên trong hôm ấy có chứa quần áo vòng xuyến giá đáng tính 400 đồng và một số tiền 180 đồng bạc giấy cả. Quân trộm lấy nhẵn, còn rương thì đã tên ngoài bỏ ra đường trả.

Quân trộm như thế có kỳ-khôi không ?

VIỆC TRUNG-KỲ

HUẾ

Bảy tuổi đã lên đồng. — Tại xóm Hồ-liệu bên kia đập Đá làng Thọ-lộc, ở nơi ấy có lắm am-miếu bảng ngày đêm thường nghe trống phách rộn rành, kẻ lên đồng, người chầu-văn, làm huyên náo cả xóm. Nhơn dân ở xóm ấy phần nhiều có lắm kẻ tin dị đoan cho nên sự đồng cốt quàng xiên ai cũng tin chuộng. Người trai trẻ lên đồng xuống tưởng đã xong, đến nay lại có đứa trẻ lên bảy tuổi cũng lên đồng mà thiên hạ cũng tin chuộng lắm.

Ôi ! sự dị đoan càng ngày càng tràn thêm rộng ở chốn hương thôn, những kẻ có học thức chẳng lấy chuyện ấy làm điều hủ bại, những kẻ có chức trách trong làng xóm không biết trừ diệt tục tệ cho hết liền, cứ phải chịu tự nhiên thật là lỗi trước mắt mà chẳng ai biết, nên quan tâm lắm thay !

Người Ấn độ bán thuốc dạo — Hiện nay ở thành-phố Huế cùng các miền nhà quê có những người Ấn-độ đi bán thuốc dạo. Thuốc của họ bán đựng ở trong cái hộp bằng thiếc chẳng có toa nhãn gì, ở trên cái tấm bảng của họ mang theo thì có đủ thuốc trị các chứng bệnh, vậy sở Lục-bộ hay sở y-chánh có xem xét đến sự bán thuốc ấy thế nào chăng ?

Cái nạn xe cộ. — Ở Huế đường xá không được rộng rãi cho mấy, mà xe-cộ càng ngày càng nhiều bởi vậy mà cái nạn xe cộ lắm khi xẩy nên ghê ghớm.

Vừa rồi tại đường Jules Ferry một cái xe song mã chở đổ đè nhằm một cái xe đạp gẫy nát bét, người ngồi xe lanh tay thoát khỏi.

Nguyên cái xe đạp đi sau cái xe ngựa, vì cái xe rong ruổi như bay, đang đi đường thẳng cái xe ngựa bỗng tách vào đường quẹo trước khi đi tách không ra hiệu cho xe đạp biết, thành thử xe đạp trở không kịp đã cố ý bẻ quẹo theo xe ngựa mà cũng không kịp. khi xe ngã thì người cỡi xe máy nhẩy bíu lấy cổ ngựa mới khỏi chết, tức thì báo sở cẩm xét ra thì xe ngựa có lỗi tức thời bắt người cầm xe ngựa để trị phạt.

Nạn xe cộ hằng ngày hằng đông, đường sá lại lắm xe ngựa rộn rịp tương lai cái bại tưởng còn nhiều vậy, sở cẩm nên cần phòng thì nên cấm tiệt những khoản như là xe đạp chở nhau ba người chỗ đường ngã tư xe qua lại không có thứ tự, các cậu thiếu niên đi xe đạp quá lanh, nếu các điều ấy cấm tuyệt, thì cái nạn xe cộ cũng giảm bớt nhiều vậy.

PHAN THIẾT

Một người đàn bà sanh một lần bốn đứa con gái. — Ở gần tỉnh lị Phan-thiết có một người đàn bà ta, năm nay độ ngoài ba mươi tuổi, người chồng làm nghề buôn cá. Người đàn bà nầy có mang đã gần hai năm nay chưa đẻ, bụng dạ to lớn, gấp hai các người đàn bà chửa khác, bà con làng xóm ai cũng lấy làm lạ.

Mới hôm trước đây người đàn bà ấy đau bụng, chỉ trong một lát, rồi đẻ ra bốn đứa con gái. Trong bốn đứa ấy có hai đứa tay chân không đủ, có lẽ khi ở trong bào thai chẹt vào ở giữa nên tay chân không sinh ra được. Hai đứa con gái tay chân không đủ ấy đẻ ra được một hồi thì chết, còn hai đứa kia thì mạnh mẽ như thường và người đàn bà ấy cũng không hề chi cả.

Một lần sinh được bốn đứa con, thật cũng lạ thay ! C. L. B.

Việc Nam-kỳ

SAIGON

Bỏ thuốc cho người ngủ mê mà đoạt của. — Chú Trần-văn-Đa 56 tuổi cùng vợ là Trần-thị-Hoài vì tánh không ưa ở trên bờ nên có mua một chiếc ghe nhỏ vừa đủ chỗ cho hai người rồi cứ ở dưới sông hoài, khi đi chỗ này, lúc đến nơi nọ.

Chú Trần-văn-Da nhờ hồi lúc còn thanh niên làm ăn tiện tặn nên có dư được chút ít bạc tiền, lớn tuổi rồi chú không đi làm công nữa, ở không lấy tiền ấy cho kẻ túng cần dùng tiền bạc đến vay lấy lời nuôi miệng. Tuy là hai vợ chồng không giàu có hơn ai nhưng cũng được sung sướng ăn mặc phè phè như ai kia vậy.

Còn việc giúp bạc thì kẻ nào quen lơn nhiều đến hỏi chú mới cho, còn kẻ mới biết thêm tánh tình không được tốt thì chẳng hề khi nào chú giúp bạc.

Bữa rồi tên thợ chài Trần-v Ngâm đến hỏi mượn bạc.

Chú Da biết Ngâm là người không đáng tin cậy nên không chịu giúp tiền. Ngâm mất cỡ tức giận bỏi hồi trở lên bờ đi kiếm hai người quen lớn là Nguyễn-văn Gan d t Bảy và Lê-văn-Thái, làm ruộng ở Ích Thạnh (Gia-định) đặng bàn tính việc trả thù.

Cả ba mưu sự với nhau quyết kiếm thuốc cho Da uống vào ngủ mê, đặng xuống ghe đoạt của.

Mua được thuốc mê Ngâm liền trở xuống ghe của chú Da làm bộ kiếm chuyện nói. Chú Da không dè Ngâm muốn đến bỏ thuốc hại mình nên không đề phòng để cho Ngâm đổ thuốc vào bình nước trà.

Hồi đó là tám chín giờ sớm mai bữa 18 août. Bỏ thuốc vào bình trà rồi Ngâm liền trở lên bờ, còn chú Da không dè vậy cứ việc uống nước như thường nên chỉ qua đến trưa thuốc ngấm vào ngủ mê như chết.

Bữa đó lại khiến không có Tạj-Hoàn ở dưới ghe. Thừa Ngâm đi với Gan và Thái xuống ghe thăm chừng thật chú Du ngủ mê liền ra tay lục soát các chỗ dưới ghe lấy được 180$00 đồ nữ trang đáng giá 125$00 với đồ y phục lặt vặt.

Bị các ghe thương hồ đậu gần bên không ai để ý đến việc ấy, nên không thấy. Ba thằng bợm bấy lấy tiền bạc rồi rút nhau lên bờ đi êm.

Chiều lại thị Hoài trở xuống ghe thấy đồ đạc lộn xộn thêm chú Da lại ngủ mê kêu không đặng để ý nghe xem xét rương trấp thấy mất hết đồ chừng đó thiếm mới biết rằng bị ăn trộm nên lật đật đến bót thưa rõ các việc.

Chú Da tỉnh dậy còn khất khơ, khất khưởng rồi phải đem vào nhà thương nằm dưỡng bịnh.

Nhờ lính tuần thương khẩn kết lòng tìm kiếm nên chỉ hai bữa sau Ngâm bị bắt. Xét trong mình chàng ta thì có bảy ngàn bạc và đồ trang sức của chàng ta mới sắm.

Đem về bóp tra hỏi Ngâm liều thế chối không tiện nên khai thiệt và chỉ luôn hai bợm đồng lõa. Ngâm có tật tự nhiên phải giam cầm tại khám, Đêm ấy Ngâm làm bộ điên nuôi rơm ra rồi ăn lộn dưới đất không thèm ăn cơm. Sáng ra đem Ngâm vào khám lên cơn điên thấy chúa ngục chạy mất Ngâm bình yên vô sự như thường.

Bữa 22 août Giàu bị nắm chép, qua bữa 23 Thái bị bắt luôn.

Cả ba đều bị rất chung một chỗ tại khám lớn.

Chú Du ngủ mê man như vậy đó vì tại tên Ngâm bỏ thuốc mê nhiều nên nó làm cho Du một lúc mất hết trí khôn. T. L. B.

TÔ-HỒNG-ANH

HIỆU MAY QUAN ÁO TÂY

Có đủ các hàng dạ, vải trắng, vải dạ, alpaga, laine, gabardine may quần áo mùa hè, các thứ vải may chemise rất đẹp.

ĐƯỜNG FRANCIS GARNIER, SỐ 1 (TRÔNG RA HỒ HOÀN-KIẾM)

Từ khi bản-hiệu khai trương đến giờ, được các quí-khách tín-dùng nhiều lắm. Cái thịnh-tình ấy bản-hiệu rất lấy làm cảm tạ các ngài và xin đoan rằng hàng càng đắt thì bản-hiệu lại càng cố gắng sao cho được vừa lòng các ngài. 3050

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN

Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho ; Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ sà-phòng rất tốt, không hao, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :

Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.

Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi. Giây nói số 341.

P. S. Sà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã duyệt tại Tòa, bản-hiệu giữ độc-quyền, cấm không ai được làm giả. 3054

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ ba 7 Septembre 1926
HỢP PHỐ HOAN CHÂU
Tích chèo cổ
Thương người có dạ hiếu trung,
Gặp cơn hoạn nạn bấy cùng bấy lâu,
Trời cao có phụ ai đâu.
Bao giờ hợp phố hoàn châu mới tường.

Tối thứ tư 8 Septembre 1926
NHỊ ĐỘ MAI
Hồi độ nhì
Nghe tin ngỡ biến phi thường,
Tìm phương xa lánh tình đường cao bay.
Khóc hoài sống sót thương thay,
Ngờ đâu lương ngọc tới tay họ Trần.

Tối thứ năm 9 Septembre 1926
HẠNH-NGUYÊN CỐNG-HỒ
Ông xanh sao khéo cơ-cầu,
Chữa vui sum-họp đã sẵn chia-phôi.
Đoạn trường tưởng thế là thôi,
Tơ-duyên run-rủi lứa đôi lại gần.
3006

Rượu bồ-đào :

TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Các thứ rượu nho càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen :

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn : từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem kỹ các cáo-bạch của bản-hiệu ở trang thứ tư tờ báo này. 3001

NHÂN DỊP BẠC CAO

Không đâu có hàng rẻ bằng

Hiệu tôi vừa mới nhận được ở bên Tây gửi sang những món hàng sau này : *Giấy gai tây đủ khâu bao*, cùng là các thứ *Bao gạo Rọc Xanh*, rọc Tím, bao cũ, bao mới, đều có cả. Hiệu tôi lại có bán các thứ : *Nước Hoa, Sáp Thơm* và *Bút Máy* hiệu « EDAC ». Nhân dịp giá tiền bạc tây cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. So giá bây giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba tới 5 $ 25, vậy hỏi giá được bao nhiêu tôi xin hiến các qui-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến mua hàng ở bản-hiệu sẽ biết cho là sự thực, nhưng xin mua ngay, kẻo cái dịp này chính là cái buổi mà những món hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.

ĐỒNG-LONG, 20, Rue des Pavillons-Noirs (số 20, Phố Hàng Bồ-Mây) Hanoi

Máy điều khuyên về cách đề-phòng bệnh đau mắt

Quan Bác-Sỹ CASAUX, hiện bây giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhử mắt, đã phải chữa ngay ; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh-sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc chế theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE
selon formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào chế CHASSAGNE
Lafon và Lacaze
ở bằng bào-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, kế-nghiệp
59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

KHÁCH SẠN
(HÔTEL LÊ-VĂN-AN)

ANNAM QUINHƠN

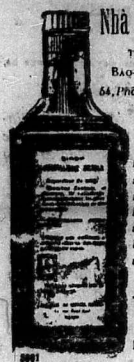
Kính trình qui-khách,
Tôi mới mở nhà khách sạn rộng-rãi sạch-sẽ có đủ :
— Buồng ăn (cơm ta, cơm tây.....)
— Buồng ngủ (dường ta, đường Hồng-kông, nhà tắm.....)
— Nhà để xe và xe ô-tô cho thuê.....
Xin các ngài chiếu cố.
Đánh giây thép thì đề : LEVANAN Quinhon
3002

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quý-khách biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệu quí ông nào mua thì gửi tiền cho ; hễ không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ đầu hoặc giữa mỗi tháng tây trở đi.

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU
BAO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết vận.
Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phồi, làm cho hay ho vật.

Ấy là:
THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT MÁU BÒ 1$40

3001

RU'Q'U PIPPERMINT

ĐỔI CHO ĐƯỢC HIỆU
GET!
Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.
Làm bằng đường tin anh.
BÀ CHỪA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.
Pha lẫn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy lâm mát mồ hôi.
Hãng cất ra từ năm 1790 ông GET FRÈRES ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)
Chính sở tại Hanoi, 83, Phố hàng Bông
ĐIỆN THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,
GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.
GỖ, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.
Cần những hạng nhân viên Tân-viên, Bổ-nh.

Le PARFUM des HUMANITÉS

(SỞ-KÝ THANH-HOA)
Soạn-giả: E. VAYRAC
Dịch-giả: NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển . . . . 2$00
Chữ Tây riêng hoặc chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin đính thêm tiền cước gửi
Recommandé: 0$30 thứ 2$00
vé 0$20 thứ 1$00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

Hoa Đào Trước gió

(NGẮN-TRUNG TIỂU-THUYẾT NỮ-LANG)
(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)

Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0$65. Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho:
M. BÙI-XUÂN-HỌC
Trung-Bắc Tân-Văn, Hanoi.
5.556

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BAO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa, xưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.
Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.
Giá mỗi chai: 1$40
Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi
3001

振 商 號

Bản-hiệu từ khai-trương đến nay, chế ra các thứ bánh kẹo rất là thanh-khiết và làm theo cách vệ sinh, để ăn cho bổ ích vậy nên lục tỉnh chư quân-tử hằng gửi giấy khen ngợi. Tôi hết lòng cảm tạ vô cùng.
Nhân nay Trung-thu thời-tiết, vậy bản-hiệu lại cải cựu hoàn tân mà chế ra các thứ bánh-nướng, trung-hoàng rất là tinh-sự, nhân-tạo toàn là chương hảo cả, mà những bánh lại càng thêm đặc-biệt, vậy xin liệt trình chư-tôn mấy thứ sau này:

Thang bình tuế nguyệt, mỗi hộp một cái:	1.00
Chiêu-giang du nguyệt, mỗi hộp một cái:	1.50
Tây-hồ túy nguyệt, mỗi hộp một cái:	1.20
Thường-nga bôn nguyệt, mỗi hộp một cái:	2.00
Bánh nhân (vây cá), mỗi cân:	0.80
Bánh nhân (yến), mỗi cân:	0.80
Bình nhân (Jambon), mỗi cân:	0.65
Bánh nhân liên-đung, mỗi cân:	0.60
Bánh ngũ nhân, mỗi cân:	0.00

Còn như bản-hiệu mà chế-tạo ra thì hàng trăm thứ bánh ngon như thế, nên không thể liệt-liệt được, nếu lục tỉnh chư-tôn muốn mua thứ bánh nào, hoặc muốn mua đủ các thứ tên bánh và giá tiền, xin gửi thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu gửi đưa bánh đi ngay.
Nhời dặn: Nếu chư-tôn mà gửi thơ cho bản-hiệu, xin để tên cho rõ-ràng với chỗ ở và số nhà cùng chức-tước nghề-nghiệp để bản-hiệu gửi hàng cho khỏi nhầm lẫn và chư-tôn tiện thu.

Kính cáo
Won Kong Sang
106, Rue des Voiles, Hanoi.

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BAO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những dịp trời nồng, thời tiết thay đổi, thường hay nên bệnh sốt rét.
Mắc bệnh sốt rét, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.
Muốn trị bệnh sốt rét, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một hộp 50 viên cachets

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Rất thuốc bột

SUDOL

thì tức khắc tuyệt nọc
RÔM-SẢY
Lúc đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudol thì thấy dễ chịu lạ thường, mà sau cơm-sẩy không mọc lên được nữa.
Thuốc này quý vô cùng, mà giá lại rẻ.
Một hộp lớn: 0$50
Bán tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
65 phố Tràng-tiền
HANOI

HOÀN-CẦU TIỆN DỤNG.

Các ngài đang giầy tây, giầy ta nên dùng « cao-su sống » caoutchouc crêpe đi rất nhẹ-nhàng và lại bền. Bản-hiệu mới nhận được hàng Mỹ gửi sang có đủ các cỡ đủ đóng giầy và các thứ đã đóng để sống giầy-sgeux, hòm đa, va-li, cặp sách cũng các vật-dụng bằng da.
Bản-hiệu lại mới có các kiểu giầy mới, đem ra thành ca-ta-lo để kính-tặng.
Bản-hiệu chuyên chế các nghề này đã lâu năm, các ngài chiếu-cố đến đã biết, vậy bản-hiệu lại càng gắng sức cho công-nghệ thêm tinh-xảo, cho khỏi phụ lòng chiếu-cố của các ngài. Thật vậy, bản-hiệu không dám đăng lời quảng-cáo quá-đáng viển-vông mà không vừa ý các ngài.
GIANG-THỊNH
N° 1, rue Jules-Ferry, HANOI.
3.560

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU
DOCTEUR CASAUX
DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE
THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX
Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi,
đã kinh-nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.
Kiến hiệu lạ thường — Không sốt
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền
Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt . . . . . 0$90
ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:
PHARMACIE CHASSAGNE
59, Rue Paul-Bert, Hanoi
3002

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp
HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đăng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.
Vừa có những tinh-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.
ĐÓ LÀ KIỂU XE:
« LE JUSTE MILIEU »
Xưởng xe ô-tô BOBILLOT
3010

MỚI XUẤT BẢN:

SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ

Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ-đẳng yếu-lược
PHẠM-HUY-LỤC Soạn
Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ
Giá bán: 0$80 — Tiền cước: 0$20
Bán tại bản-quán và các hàng sách

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

ĐỒ DÙNG TRONG VỤ VÀO HỌC

VỞ HỌC TRÒ 36 trang có kẻ ngang và kẻ ô. Mỗi quyển:	0$04
VỞ HỌC TRÒ « Incroyable » 50 trang. Mỗi quyển:	0$06
COMPAS có quản bút và bút chì	0$08
BÚT CHÌ ĐEN « Le Français » . . . . Một tá:	0$36
BÚT CHÌ CÁC MÙI « Ennegé ». Một bao 6 cái:	0$17
TỰ VỊ « Larousse ». In năm 1926	1$90
MUSETTE bằng da 31 c/m.	0$92
NGÒI BÚT « Sergent-Major » . . . . Một hộp 100:	0$40
HỘP ĐỰNG bút có vẽ có khóa.	0$40
TÚI SÁCH bằng da, 37 × 26.	1$30
BỘ ĐỒ dùng cho học trò, túi da hoa đá, 14 cái có dạo con:	2$10

3005

UỐNG RƯỢU CHAMPAGNE

PHẢI UỐNG THỨ

Pommery & Greno

mới là sành-rượu và lịch-sự

Bán tại L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-dinh, Bến-thủy, Thái-bình, Yannanfou, Tourane, Huế, Qui-nhon, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom-Penh.
3007

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.
Các sự đau đớn đã tiêu tan đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:
Đau tỳ vị, bệnh dầy, bệnh ợ chua, vân vân...
Giá bán: 0$85 một lọ
Hỏi tại hiệu Bào-chế
CHASSAGNE
59, Rue Paul Bert, Hanoi
3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BAO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới thổi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính ăng mấy giọt.
Giá tiền 0$90
3001

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp
Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin
GIÂY NÓI SỐ 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

KOLA COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm và dân bà ở cữ . . . . . Một lít:* **2$40**
Trước khi ăn cơm nắng mấy cốc con.
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* **1,25**
GRANULÉ HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* **1,25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phải rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai:* **1,25**
COUTTET NUTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai:* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay — Tiền gửi hàng phiền người mua phải chịu
3008

TENTEZ LA FORTUNE

ouvrez lui votre porte
VỚI 15 QUAN, QUÍ-KHÁCH CÓ THỂ ĐƯỢC
500.000 quan
Nếu được thế, thì mua
Một cái vé PANAMA có rút số

Giữ 15 quan tức đến rồi về sau đúng làm 15 tháng mười tháng 20 quan, theo như luật ngày 15 mars 1906 thời là chắc chắn cho người mua.
Trước đúng số độc lợi quan-chính phủ ngày được một số về được độc ngày mười rồi số kỳ nào nếu khi số trúng được trúng thì thôi. Mỗi PHIẾU PANAMA được hưởng lợi được riêng số tiền cho nên 5,000 quan, hay là về sau nâng được hơn lợi nữa quan.
Thật là một sự đỏ đành rất chắc chắn và lợi nhiều
Có đến 300 triệu quan về số được trúng số
mười sự số số nên ngài lợi nhận được bốn lần những số trúng không mất tiền. Mỗi năm có 4 kỳ số rõ như bảng dưới:
15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE
Muốn dự cuộc số số thì xin gửi ngay 15 quan đến nhà
BANQUE NOUVELLE, 8, Rue Papère, MARSEILLE (France)
3009

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Fiancées